

Rumunija išče mir s zavezniki

RUMUNCI SE BOJIJO DA JIM UNIČIJO DEŽELO

Ankara, Turčija. — Najnovejša vest v mednarodnih krogih je, da je Rumunija zaprosila potom neke nevtralne sile za mir s zavezniki. Neimenovani diplomat je predložil te zahteve angleškemu poslaniku pri turški vladi v Ankari. Poročilo omenja, da so Rumunci pri volji se brezpogojno podati zaveznikom, pod pogojem, da se jim prizna teritorije, ki so jih imeli pred vojno.

Ako je to poročilo resnično, tedaj to kaže, da povezanost med Nemčijo in njenimi sateliti poka in da bo kmalu razpadla. Iz zanesljivih virov se omenja, da Rumunci so v velikih skrbih za svojo bodočnost. Cvet rumunske armade je bil tekom zadnjih dveh zim uničen na ruskih frontah. Rumunski generali so spoznali, da je vsa nemška borba proti Rusiji zaman in da tam zmage ne bo. Rusi bodo prej ali slej prodrli nazaj na zapad. Od za-

pada in juga pa pridejo prej ali slej zavezniki. Rumunija, če ostane v tej borbi, bo zdrobljena in uničena. Zato v Bukarešti iščejo potov, po katerih naj bi se Rumunija rešila pred najhujšim, pred uničenjem in pa da bi si ohranila, kar se ohraniti da.

Poročila o tej vesti pravijo, da so rumunske ponudbe za mir sprejeli angleški in ameriški krogi z največjo hladnostjo in da jih bodo najbrže zavrnili. Določba za kakršnokoli premirje z osovražnimi deželami je fiksna od strani zaveznikov in ta je: brezpogojna predaja!

ANGLEZI ZAPRLI MEJO MED SIRIJO IN TURCIJO

Ankara, Turčija. — Angleško poslanstvo je uradno obvestilo turško vlado, da so angleške vojaške oblasti zaprle mejo med Turčijo in Sirijo radi premikanja vojaških edinic, kar zahteva vojaško tajnost, pravi poročilo. Vsa turško-sirska meja je hermetično zaprta za nedoločen čas.

Ta odredba je bila radi previdnosti potrebna, ker na bližnjem vzhodu se nahaja vse polno nemških in drugih tajnih opazovalcev, ki služijo nemški vohunski službi. Obenem pa ta vest kaže, da se zavezniki pripravljajo na nove korake, ki jih bodo podvzeli proti osi v tem delu sveta, ki je najbližji Balkanu, kjer bo prav gotovo Evropa najprvo invadirana.

Vojaški opazovalci trdijo, da bodo zavezniki iz Sirije najbrže napadli otok Kreta, ki so ga Nemci vzeli Angležem in Grkom pred dvema letoma.

RUSI ODBIJAJO NEMŠKE NAPADE; DRUGE VESTI

London, Anglija. — Na ruskih frontah ni zaznamovati posebnih sprememb, kakor le v okolici Orela, kjer Nemci že tretji dan srdito napadajo ruske pozicije. Rusi so dosedaj vse nemške napade uspešno odbili, pravijo poročila. Čudno pa je, da nemška poročila o teh bojih omenjajo, da Rusi napadajo in da je to predigra velike ruske poletne ofenzive. Rusko poročilo omenja, da so bili Nemci odbiti z velikimi izgubami in da so ruski letalci za nemško fronto uničili več transportnih vlakov in skladišč.

Na drugih frontah so stalne aktivnosti. Zavezniki neprestano bombardirajo Sicilijo in njene mesta. Tekom zadnjih dveh dni so zavezniki uničili nad 50 osovražnih letal v okolici Sicilije. Italijani pričakujejo vsako uro vpada v Sicilijo.

Na Kitajskem ameriški letalci uspešno napadajo japon-

ske pozicije in jim povzročajo velike težave. V Changsu in Kiangsi provinci so ameriški letalci sestrelili šest japonskih letal in v vseh bojih niso sami nobenega letala izgubili.

Izvidni letalci, ki skrbijo za slikanje sovražnih pozicij iz zraka, so posneli več slik na otokih v Južnem Pacifiku, ki kažejo, da Japonci posebno utrjujejo svoje pozicije pri Rabaulu na otoku New Britain, dalje pri Wewaku na Novi Gvineji in na otoku Bougainville na Solomonih. Vse te kraje ameriški letalci stalno napadajo iz zraka.

PREVOZ ITALIJANSKIH UJETNIKOV

Slika ne predstavlja šolske mladine, ki se polje na piknik, temveč italijanske ujetnike, kako ravnozar zapuščajo začasno grombaljsko ujetniško taborišče v Tuniziji ter se poljejo v neko drugo, bolj trajno sgrajeno taborišče. Najprej se bodo poljali v Tunisu. V Afriški kampanji je bilo ujetih kakih 224.000 vojakov oziroma. Za nje je vojna že minila, zato se lahko smejejo in kričijo.

TRIJE ODGOVORI SODOBNIH OČETOV

New York, N. Y. — Pri nekem listu so hoteli te dni izvedeti, kako čutijo ob bližajočem se prazniku očetov, nekateri družinski očetje. Poročevalec je ustavlja take očete, jih spraševal in pisal. Trije izmed vprašanih so odgovorili na vprašanje, kako se počutijo in kaj mislijo tako-le:

1. "Počutim se kakor vsak drug oče. Srečen sem, da sem oče, pa zraven tudi ponosen."
2. "Najbolj me osrečuje zavest, da sem oče treh sinov, ki se bore za domovino. Moja kri vrši svojo dolžnost."
3. "V svoji družini nimam veliko za reči. Zgleda, da je najboljše da sem tiho, delam in služim in da prinesem domov ček."

DELAVCI ROTIJO PREDSEDNIKA NAJ-NE PODPIŠE PRO- TISTAVKOVNE PREDLOGE

Washington, D. C. — Ze več zadnjih dni prihaja veliko število pismenih in brzojavnih apeloval na predsednika, naj vetira znano Connallyevo-Smithovo protistavkovno predlogo, ki prepoveduje vsako stavko v privatnih in vladnih podjetjih. Zraven določa tudi stroge kazni za one, ki bi začeli in pospeševali stavke. Kako se bo v zadevi predsednik Roosevelt odločil, seveda še nihče ne ve. Mnogi so prepričani, da bo predlogo vetiral, da tako pokaže, da on ni proti delavstvu in bo imel vsled tega večji moralni upliv na delavce, kakor bi ga imel drugače.

LASTNIKE AVTOMOBILOV SE OPOZARJA

Chicago, Ill. — Vsi oni, ki imajo gasolinke knjižice "B" morajo dati pregledati gumijaste kolesa (Tires) do 30. junija. Pregledovanje se vrši na postajah, ki so avtorizirane za ta namen.

SIRITE LIST AM. SLOVENEK!

KRIŽEM SVETA

Moskva, Rusija. — Dopisnik agencije Tass v Zurichu na Švicarskem poroča, da so gestapovci v Nemčiji te dni aretirali na tisoče nemških in tujezemskih importiranih delavcev radi sabotaže. Mnogo izmed aretiranih bodo usmrtili, pravi poročilo.

Bern, Švica. — Nemško sodišče v Pragi in Brnu je obsodilo zadnje dni zopet 31 Čehov na smrt. Od januarja letos pa do sedaj je bilo usmrtenih že 273 Čehov od nazijskih oblast. Obdolženi so bili sabotiranja, veleizdaje, itd.

Santa Clara, Calif. — Na aleutskem otočju so predčerašnjim zaznamovali potresne sunki. Ti sunki so se posebej čutili v okolici otoka Kiske in po vsem aleutskem rtu, ki se steza daleč tja proti sibirskemu obrežju.

Washington, D. C. — Ameriški general, C. H. Bone-steel, ki je dosedaj poveljeval ameriškim četam v Islandiji in je zdaj prestavljen na drugo polje službovanja, je ob slovesu z Islandije izjavil, da je Islandija zdaj močno utrjena pozicija.

London, Anglija. — Iz Stockholma na Švedskem prihaja vest, da je nemški admiral padel v nemilost pri Hitlerju, ker ni dosegel, kar je obljuboval, namreč da bo s submarine zadal zaveznikom poraz. Doenitzu so dali baje še tri mesece časa, da pokaže rezultate.

Bern, Švica. — Na Rumunskem so oblasti prepovedale prodajanje usnja do prihodnjega 1. decembra, omenja poročilo. Vzrok prepovedi je, ker rumunski vojski silno pri-manjkuje usnjatega obuvala in če se vladi ne posreči dobiti kje novih zalog usnja bo rumunska armada prihodnjo zimo bosa.

JAPONCE ČAKAJO HUDE PREIZKUŠNJE

Washington, D. C. — Potom tokijske radio postaje je bilo včeraj omenjeno, da je general Hideki Tojo, sedanjí minister-ski predsednik Japonske, izjavil pred parlamentarno zbornico, da vojni položaj postaja nadvse resen. Omenjal je občutne napade na Japonce od strani Amerikancev. Dajal je sicer pogum, namreč da se napade povsod uspešno odbija, a je med drugim pa tudi le priznal, da so boji marsikje zelo trdi in strašni. Dalje je tudi omenil, da morajo biti na pravresne preizkušnje pripravljeni. Otoka Attu in tamkajšnega poraza ni Tojo ničesar omenil, kakor bi ga ne bilo. Obljubljal pa je Japoncem končno zmago. Glede zmage bo imel Tojo še mnogo za troštati svoje Japonce...

ANGLEŠKI LABORITI OD- KLONILI KOMUNISTE

London, Anglija. — Angleška stranka laboritov, kjer je včlanjena večina angleškega delavstva je na svoji 42 letni konvenciji te dni zavrnila z 1.950.000 glasovnicami proti 712.000 sprejem komunistične stranke v Angleško delavsko stranko. Tako je upanje Angleške komunistične stranke, da se združijo z delavsko stranko padlo v vodo.

ARGENTINA ZNA PRELOMITI ZVEZE Z OSIŠČEM

Buenos Aires, Argentina. — Argentinski zunanji minister Stogni je podal včeraj izjavo tujezemskim novinarjem, da je Argentina na potu, da prelomi vsake zveze z osovražnimi deželami. Vse to pride eno za drugim na vrsto in Argentina bo tam, kjer je njeno mesto, namreč v vrsti z drugimi ameriški deželami, je povdaril minister.

OGLASI V AM. SLOVENCU IMAJO VEDNO USPEH

GERILCI V SLOVENIJI OVIRAJO ŽELEZNICE

Moderni slikarski umetnik Rihard Jakopič je umrl. — Slovenski otroci nastopajo na šolskih prireditvah v Srbiji. — Begunci iz Slovenije so zanesli harmoniko med Srbe, ki so poznali le tamburico.

Smrt slikarja Jakopiča

New York (JIC). — Ravno kar smo prejeli vest, da je umrl v Ljubljani dne 21. aprila t. l. slikar Rihard Jakopič.

Rihard Jakopič je bil največji sodobni slovenski slikar in član Slovenske Akademije Znanosti in Umetnosti. Slovenski narod je izgubil z njim ne le velikega slikarja, temveč tudi enega najboljših poznavalcev razvoja in zgodovine slikarstva v naši domovini.

Izpred vojaškega sodišča

(Jutro, dne 25. marca 1943 v izvirnem besedilu.)

"Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljništva Oboroženih sil Slovenije-Dalmacija, odsek Ljubljana, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti Mikliču Ignaciju, sinu Ignacija in Ponikvar Magdalene, rojenemu v Vidmu 11. maja 1. 1909, bivajočemu v Vidmu, nahajočem se v begstvu.

Obtožen je bil:

- a) prevratne združbe, ker je na Cesti pri Vidmu in na področju Korinja v neugotovljenem času do 10. novembra 1. 1942 sodeloval pri združbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družabnega reda v državi;

- b) pripadništva oboroženemu krldelu, ker je v istih okoliščinah sodeloval pri oboroženem krldelu, ustanovljenem z namenom izvrševanja zločinov proti varnosti države;
- c) nedovoljene noše orožja in municije, ker je v zgoraj omenjenih okoliščinah nosil orožje in strelivo brez dovoljenja merodajne oblasti.

Iz teh razlogov je sodišče Mikliča Ignacija spoznalo za krivega pripisanih mu zločinov in ga obsodilo v dosmrtno ječo z vsemi zakonitimi posledicami, vključno trajni preklék opravljanja javnih služb ter zakoniti preklék za ves čas kazni, na plačilo razpravnih stroškov in vzdrževanja v zaporu.

Sabotaža v Sloveniji

Radio Moskva poroča, da so patrioti v Sloveniji izvedli v zadnjem času velika sabotažna dela na železniških progah. Na postaji Sava so poškodovali 25 tovornih vagonov in precejšnje število tovornih avtomobilov, naloženih z vojaškim materijalom. Nekje drugje so vrgli iz tira dolg tovorni vlak in za štiri dni pretrgali promet na prog.

Smrtna kosa

(V Ljublj. Slovencu smo našli naslednje smrtne objave.)
Ludvik Filipič. V Ljubljani je umrl uradnik Prevoda g. Ludvik Filipič. Rajnega bodo pokopali v nedeljo, 28. marca ob pol treh popoldne iz kapele sv. Jožefa na Žalah.
Marija Likovič. V Ljubljani je za vedno zatisnila oči mati in

ga. Marija Likovič. Blago rajnico bodo pospremili na zadnji poti v soboto, 27. marca ob pol treh popoldne iz kapele sv. Andreja na Žalah.

Jože Judnič. Na dvoru pri Zužemberku je umrl 18. t. m. v 23 letu starosti akademik Judnič Jože. Maturiral je na klasični gimnaziji v Ljubljani 1. 1940 in se v jeseni vpisal na filozofsko fakulteto. Bolezen ga je kmalu priklenila na bolniško posteljo. Mladi idealni fant je vedno upal, da bo okrevljal, toda Bog je hotel drugače in ga je za letošnji god poklical k sebi. Njegovim sošolcem in znancem ga priporočamo v molitvah.

Terezija Slevce — Simnovce. V Ljubljani je na praznik umrla prodajalka sadja na Pogacarjevem trgu, mati in ga. Terezija Slevce — Simnovce. Blago mater bodo pokopali v soboto, 27. marca ob treh popoldan iz kapele sv. Marije na Žalah.
Ciril Malavašič. Na Vrhniki je umrl trgovec g. Ciril Malavašič v starosti 44 let.

Nastop otrok slovenskih beguncev v Valjevu

Jutro, dne 27. marca 1943 v izvirnem besedilu.)

"Valjevska ljudska šola je priredila v nedeljo 28. februarja šolsko akademijo, "poselo" imenovano. Na akademiji je bilo na sporedu poleg predavanja o vzgoji otroka še 30 točk: zborovsko petje, solo nastopi, harmonika in cela vrsta deklamacij. Med nastopajočimi je bilo tudi več slovenskih otrok, ki obiskujejo šolo. Vital Ahačič je igral na harmoniko, Cilka in Marija Ahačič ter Ružena Kristan so pele skupno in še vsaka posebej ob spremljanju harmonike, Vasja Klavara je sodeloval v deklamativnem dvogovoru, Gregor Kosjan je pa pel v šolskem zboru."

Boji v Jugoslaviji

London (AP). — Tukajšnji jugoslovanski krogi poročajo, da so skupine hrvaških upornikov zasedle devet milj železniških prog v bližini Zagreba.

V mestih Gračac in Otočac na jugu Hrvaške, so jugoslovanski patrioti uplenili 3.800 pušk in mnogo druge vojaške opreme; razven tega so osvobodili 19 krajev na ozemlju, ki obsega 1.200 kvadratnih milj.

Akoravno se je mnogo srb-skih gerilskih čet umaknilo v hribe, so vendar prišla poročila, da nekatere edince še vedno operirajo vzdolž železniških prog Beograd-Niš in Beograd-Sarajevo. Tudi v južnih predelih in na Grškem divjajo boji. Pred kratkim je bila potolčena nemška kazenska ekspedicija, katere nemški komandant je bil ubit obenem z nekaterimi svojih pomožnih častnikov.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday.

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani
kažejo, do kodaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni me-
sec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje
ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v ured-
ništvu najkasneje do petka jutraj prejšnji teden. Za petkovo številko pa
najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Roko-
pisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

BREZ NASLOVA

Otok Pantelleria je v zavezniških rokah. Dva dni pred
udajo se je ustil rimski radio oznanjevalec, da ga bodo Ita-
lijani branili do zadnjega moža. To je bilo, ko so zavezni-
ška letala metala na otok letake s pozivom, naj se posadka
poda. Odgovora ni bilo. Sledila je akcija od strani zavez-
nikov. Flotila angleških bojnih ladij je začela bljuvati
ogrenj na otok, v zraku pa so se vrstili valovi za valovi letal,
ki so sipali težke bombe na otok. Čez dobrih 18 ur po napadu
so Italijani razvili belo zastavo, na letalski postaji pa
razvili beli križ v znak predaje. Amerikanci in Angleži
so se izkrcali in važna Mussolinijeva postojanka je padla,
o kateri je pred nekaj leti povdarjal, da je zamašek, s ka-
terim Italija lahko vsak čas zamaši angleško pot na Sredo-
zemskem morju. Mussolini je zdaj ta zamašek zgubil.

Pri bitki za Pantellerio je zanimivo zlasti to, da jo Ita-
lijani niso skušali skoro prav nič braniti. Italijanske mor-
narice ni bilo nikjer, ta se oprežno skriva in se nikjer ne
pokaže. Tudi italo-nemško letalstvo ni igralo posebne ule-
ge pri obrambi. Pri vsem se pa ne sme pozabiti, da otok
Pantelleria je že del Evrope, od kar ga je priključil Siciliji
Roger leta 1123 kot posebno provincijo Trapani. Z zased-
bo Pantellerije je Evropa že invadirana.

O sporazumu med francoskimi voditelji se te dni mno-
go komentira. Sestanek v Alžiru je rodil "odbor sedmo-
rice", kateremu je poverjena naloga upravljanja franco-
skega imperija. Odboru načelujeta general Henrik Gi-
raud in general DeGaulle. Oba sta med seboj nekaka poli-
tična tekmeča. General Giraud si domišlja, da je po vseh
okolicih na edina logična osebnost, ki more voditi se-
danjo usodo Francije. DeGaulle na drugi strani pa je
prepričan, da je on edini simbol vseh, ki želijo videti čim-
prej osvobodeno Francijo. Oba generala se zdita vsak
samemu sebi tako važna za Francijo, da mislija, da brez
nju se ne more Francija nikdar več dvigniti iz pod razva-
lin, pdo katere je padla leta 1940. Ustanovitev "odbora
sedmorice" je prišla bolj po sugestiji in zahtevi zaveznikov
nego po lastni francoski iniciativi. Zasluga zaveznikov
je tudi, da so morali iz vseh važnih mest takozvani "kola-
boristi", ki so pod Darlanom in pozneje pod Lavalom sode-
lovali z Nemčijo. Kaj se bo godilo v Franciji po zmagi za-
veznikov je veliko vprašanje. Nekateri napovedujejo ve-
like "čistke" z giljotino in krogli. To je, da bo velik
preobrat in obtoženi bodo preganjani po Francozih samih
vsi, ki so krivi poraza in vsi, ki so pozneje sodelovali z Nem-
čijo. Vse bo mogoče.

V neki južno-ameriški državi se je dogodil sledeči do-
godek. Nad pet sto ameriških vojakov, katoličnanov po ve-
ri, je na eno zadnjih nedelj prisostvovalo sv. maši in večina
istih prejelo sv. obhajilo. Tamkajšnega škofa je ta dogo-
dek tako navdušil, da se ni mogel vzdržati, da bi ne vstal in
stopil pred fante in moše in jih navdušeno nagovoril v
špansčini. Pohvalil jih je in povdaril, da so s svojo izredno
pobožnostjo in disciplino manifestirali najlepši vzgled
njegovim vernikom, kaj in kakšen je katolicizem severnih
Američanov. Poročilo omenja, da je ob dogodku izjavil
neki vodilni državnik omenjene dežele, da če bi Washing-
ton pošiljal na jug katoliške misijonarje, kot zastopnike
dobre volje, mesto da pošilja le grabežljive prodajalce, ki so
le lačni denarja, bi bilo v južnih deželah več ljubezni do
Zdr. držav. Dogodek je izvabil nehoti izjavo, kako nas
sodijo na jugu.

Kakor je zanimivo, kako Italija skriva svojo mornari-
co in se jo ne upa poslati v odprti boj z Angleži, tako igra
slično ulogo tudi Japonska. Aleutski otoki, ki se stegajo
od Alaske daleč doli v območje japonske mornarice, so
prav blizu Japonske. Ko so Amerikanci napadli otok
Attu z oddelkom mornarice in letalstvom, ni bilo japonske
mornarice nikjer, ki bi nastopila in odgnala Amerikance.
Pač čuden slučaj, ki kaže, da se Japoncem tresejo hlače
pred ameriško mornarico in ameriškim letalstvom. Ameri-

kanci so Japoncem že dokazali v koralskem morju, pri So-
lomonih, pri Midwayu, da se resnih spopadov z Japonci
prav nič ne bojijo. Zal, Japonci ne Italijani tega še niso
dokazali. Mussolini se je ustil, da bo angleški imperij raz-
padel. Japonski pokojni admiral Yakomati pa je preroko-
val, da bo diktiral mir v Beli hiši. To so bile srčne želje na-
ših sovražnikov. Danes pa zgleda, da Amerikanci se bli-
žajo dvema ciljema na dveh potih. Po eni poti se bližajo
Rimu, po drugi se bližajo Tokiju. Obe poti imata svoj ko-
nec in kadar bo teh konec bo konec Mussolinijevega fa-
šizma in ogabnega japonskega imperializma.

TO IN ONO IZ LA SALLE

La Salle, Ill.

Naši premogariji so se zopet
povrnili na delo, kar je veselo
znamenje, da bo La Salle imel
za zimo premoga in ljudstvo ne
bo zmrzvalo. Najboljše je, da
si ga vsak čim prej preskrbi, da
zopet ne bo neprepozno.

Kakor slišimo, bo nova to-
varna pričela z delom že enkrat
v juliju, kar je vesela novica,
posebno za mlade ljudi.

Pri starših v La Salle sta se
mudila na obisku Mr. in Mrs.
John Klopčič iz Chicago. Oba
sta bila vesela, ko sta imela
teden dni počitka v lepem mir-
nem mestu. Mr. John Klopčič
je sin Mr. in Mrs. John Klopčič
Sr., ki živi na North Edward
Ave. Tone s Hriba je bil zelo
vesel tega obiska. Med drugim
je vprašal Johna: "No, kako je
kaj, John, ali ti ugaja v Chica-
go?" John pa je odgovoril: "Se-
veda mi ugaja, saj imam tudi
več dobrih prijateljev tam, ka-
kor Mr. in Mrs. Anton Tomažin,
Mr. in Mrs. John Železnikar,
Mr. in Mrs. Rudolph Jerin in
Mr. in Mrs. John Kočvar. Da,
Tone, ti vsi so moji dobri prija-
telji in jih prav lepo pozdrav-
ljam." — Mr. in Mrs. Klopčič
se zahvaljujemo za obisk.

Dne 30. maja, to je na "Deco-
ration Day", so pa našo naselbi-
no obiskali rojaki in rojakinje
iz Joliet, namreč Mr. in Mrs.
Joseph Jeriša, Mr. in Mrs. Jo-
seph Ružič, tajnik Društva Sv.
Mihaela DSD, in njihovi sinovi
in hčere. Celo Tone na Hribu
je bil deležen prijaznega obis-
ka, za kar se naštetim zahva-
ljuje, kakor se jim zahvaljujejo
tudi drugi tukajšnji prijatelji.
Mrs. Mary Banko, voditeljica
pevskega zbora Soča, se je
vrnila iz bolnišnice na svoj dom
k družini. Vsi želimo, da bi bi-
la Mary za naprej vedno trdne-
ga zdravlja.

Ta mesec je odšlo prav lepo
število slovenskih, kakor tudi
drugih fantov, v armado Strica
Sama. Želimo jim veliko uspe-
ha in srečno vrnitev v domači
pristan.

Ponesrečil se je mladi trgo-
vec Mr. Frank Brudar Jr. Pa-
del je in si zlomil nogo. Da bi
se le kmalu pozdravil!

"Poročevalec".

DOMOVINI V POMOČ

Cleveland, O.

Med razno berilo o vojni naj
uvrstim tudi par kratkih vrstic
o stari domovini in trpljenju
naših bratov doma. Naj se med
raznimi drugimi poročili zasli-
ši tudi glas iz Clevelanda, cen-
trale vseh Slovencev, ali pa za-
pišimo, iz Clevelanda, kjer se
nahaja največ Slovencev. Gre
za TAKOJŠNO POMOČ stari
domovini. To smatram za skraj-
no važno. Pišem o finančnem
stanju obnovljene Akcije slo-
venskih župnij, ki smo jo pred
kratkim obnovili.

Kako se dviga sklad omenje-
ne Akcije proti določenemu cil-
ju \$10,000?

Z nabiranjem smo začeli v
začetku maja meseca, torej ko-
maj pred dobrim mesecem dni.
Do 9. junija je naša blagajna
narasla do \$2,675.63. Do te
svote so pripomogle v prvi vrsti
slovenske župnije v Clevelan-

du. Velik del je poslal tudi Rev.
Father Bernard, ki zbira po-
siljke iz raznih krajev Ameri-
ke; prejel je celo iz Lemonta,
od Očetov frančiškanev lepo
svoto \$250. Fara Sv. Cirila in
Metoda v Lorainu, kjer župni-
kuje Rev. Milan Slaje, se je od-
zvala z \$115, dočim je Rev. Mi-
lan Slaje iz svojega podaril še
\$100 in že poprej poseben pris-
pevek. Rev. Slaje je predsed-
nik imenovane Akcije. Na take-
ga predsednika smo lahko po-
nosni. Pravijo, da besede miče-
jo, zgledi pa vlečejo.

Tri clevelandske župnije, Sv.
Lovrenca, Marijinega Vnebo-
vzvetja in Sv. Vida, so do tega
dneva podarile skupno svoto
\$1,215.

Tudi od zunanjih fara so za-
čeli prihajati darovi. Prav ta-
ko tudi od posameznih in od
društev. Med drugimi smo od
Slov. ženske zveze prejeli \$100.

Kot zveza katoliških Sloven-
cev v Ameriki bomo imeli ta
sklad, \$10,000, hitro na rokah,
ko se le naši rojaki enkrat splo-
šno za to zavamejo. Za ome-
njenih par tednov je dozdaj
zbrana svota \$2,675.63 že kaj
lep začetni uspeh in nam daje
najlepše upanje, da bomo kmalu
imeli skupaj še ostalo, kar
manjka do prvih \$10,000, ki
smo jih stari domovini že obljui-
bili za takojšno pomoč.

Kakor se vabi, priporoča, pi-
še in navdušuje za povojno po-
moč, ki bo tudi potrebna, naj se
še z večjo vnemo deluje za TA-
KOJŠNO pomoč, posebno med
katoličani. Župnije naj bi si
organizirale skupine zaupnih
delavcev, društva naj bi ne od-
lašala, posamezniki naj bi poslali
svoje prispevke ali pa sodelo-
vali s krajevnimi društvi in
župnijami. Ne pozabite, da bo
domovina to pomoč posebno vi-
soko cenila, ker pomoč v sili in
skrajni potrebi je vse kaj dru-
gega kakor pomoč v drugačnih
časih. Centrala tega zbiranja
je v Clevelandu, pod nadzor-
stvom slovenske duhovščine in
lajikov. Denar nalagamo v slo-
vensko banko The North Ame-
rican Bank, 6131 St. Clair Ave.,
kamor pošljete svoje prispevke
lahko kar naravnost, ali pa na
Father Bernarda, lahko pa tu-
di na mojo malenkost v imeno-
vano banko.

S pogumom naprej za
\$10,000!

Anton Grdina, blagajnik.

NAŠI VOJAKI

Eveleth, Minn.

Joe "Butch" Silovich iz Eve-
letha, ki je bil lansko leto, to
je v svojem tretjem letu študi-
ranja na univerzi, najodličnejši
atlet na University of Minneso-
ta, je zdaj v armadi in je nasto-
njen v Camp Blanding, Florida.

Silovich se ne odlikuje samo
v športnih igrah baseball, po-
sebnost pa hockey, temveč je tu-
di talentiran godbenik, ki bi
prav lahko dobil mesto pri vo-
jaški godbi, če bi hotel, pa ni
hotel, ker mu puška še bolj u-
ga. Vendar pa tudi glasbe ni
popolnoma zapustil in spada k
vojaškemu pevskeemu zboru.

Kljub temu, da je sedaj pri
vojaki, ima še vedno največ
opraviči z atletiko. Komaj je
namreč odšel k vojakom, so ga

obvestili, da je izbran, da igra
na strani kolegijev proti profe-
sionalni baseball skupini v le-
tošnjem spopadu 25. avgusta v
Chicago. Biti izbran za "All-
Star Team" je pač najvišje pri-
znanje in največje odlikovanje,
ki ga more doseči v kolegijskem
športu katerikoli univerzitetni
dijak v Ameriki.

Nasproti omenjeni izbrani di-
jaški skupini bodo nastopili
Washington Red Skins, profe-
sionalna skupina igralcev, ki
imajo zdaj prvenstvo med vse-
mi profesionalnimi baseball
skupinami v Z. D.

Dne 7. avgusta se mora Silo-
vich prijaviti na Northwestern
univerzi na severni strani Chi-
cago za končno vezbanje za
imenovano tekmovalno igro, ki
je vsako leto morda najbolj za-
nimivi in najbolj važni športni
dogodek v Ameriki.

Joe Silovich je šele začel vo-
jaško življenje, vsak pa lahko
z gotovostjo sklepa, da fant
njegovih zmoglosti in njegove-
ga splošnega slovesa ne bo dol-
go ostal navaden prostak.

Pvt. Michael Jos. Zliven, sin
Mr. Mike Zliven, in Pvt.
Edward L. Nemgar, sin Mr.
Louis Nemgar, sta bila poslana
v Fort Knox, Ky., da se izve-
bata v oklopni vojaški službi
(Armored Forces).

Pvt. Joseph W. Udovich, sin
Mrs. Anton Udovich, je nasto-
pil 21-tedenski tečaj v letal-
skih kovaštvu (aviation metal-
smith course) na Navy Pier,
Chicago. K marinem se je vpis-
al 30. januarja. Osnovno ve-
žbanje je prejel v San Diego,
Calif.

First Lieutenant Matt Surina
je bil par dni doma pri starših,
Mr. in Mrs. Matt Surina, Sr.
Nahaja se v inženirskem koru
armade Z. D. in je nastanjen v
Avon Park, Fla. Istočasno je
prišel domov tudi njegov brat
John, ki služi pri mornarici.
Razen teh dveh so iz Surinove
družine še trije fantje pri voja-
kih, v armadi: Frank, Joe in
Tony.

Tommy Martinich ko kmalu
postal polnomočen pomožni
zdravnik pri armadnih letalcih.
Je sin Mr. in Mrs. Thomas Mar-
tinich in je bil zaposlen pri
Northland Greyhound Lines v
Evelethu, preden se je vpisal k
armadi. Najprej so ga poslali
za eno leto v zdravniško šolo v
San Antonio, Texas. Ko je to
dovršil, so ga poslali v Station
Hospital, Peterson Airfield, Co-
lorado Springs, Colo. Pred
kratkim se je zopet povrnil tja
iz vojaških manevrov v Meksi-
ki. Ima rad zdravilstvo in ga je
izbral za svoj poklic.

Domačinka.

SLOVENCEM NA WEST
ALLIS, MILWAUKEE IN
OKOLICI

West Allis, Wis.

Naša dežela Amerika je v
vojni. Bori se za svojo neodvis-
nost, svojo svobodo in za svoj
demokratski način življenja.
Istočasno pa se bori tudi za
osvoboditev po naci-fašizmu
zaslužjenih narodov, torej tu-
di za osvoboditev naših krvnih
bratov v starem kraju, v Slove-
niji.

Amerika in njeni zaveznički
morajo zmagati, toda popolno
zmagajo bomo dosegli le tedaj,
če mi vsi in vsak izmed nas pod-
vržemo vse svoje misli in de-
janja temu velikemu cilju. Zato
morajo biti prva in glavna nalo-
ga nas vseh na domači fronti ta,
da našo vlado podpiramo, kjer-
koli moramo in kjerkoli se to od-
nas zahteva in sicer z vsem, kar
zmoremo in premoremo. Ena
izmed glavnih naših dolžnosti
je, da kupujemo vojne bonde
in znamke ter da v ta namen
porabimo vsak dolar in vsak
cent, ki nam ostaja od izdatkov
za vsakdanje življenje.

Ce pomislimo, da morajo na-
ši fantje in moške v vojsko in na
bojne fronte, kjer so izpostavl-
jeni vsakovrstnim neprilikam,
težavam, trpljenju in celo ne-
varnosti za svoje življenje, ka-

ko malenkostni so potem naši
prikrajški, delo in žrtve tukaj
na domači fronti, pa če so še
tako veliki!

Kaj bi mi rekli o vojakom na
bojišču, ki bi se izgovarjal na
to in ono, kadar pride povelje
za napad? Kaj bi mislili o dru-
gem vojakom, ki bi se skril, ali
potuhnil, kadar pride povelje:
"Najprej"? Vsi vemo, kaj bi
mislili in rekli o takih vojaki-
h. Tudi vsi vemo, kakšno ime bi
jim dali.

Toda, če pomislimo, da je
naš predsednik Roosevelt vr-
hovni poveljnik in voditelj
cele naše republike, torej ravno
tako vrhovni poveljnik za nas,
ki smo na domači fronti, kakor
za naše vojake, ki so na bojnih
frontah, potem nam mora biti
jasno kot beli dan, da je naša
državljanska dolžnost, da sle-
dimo njegovemu povelju, kadar
veleva: "Kupujte vojne bonde
in znamke!" in sicer da sledi-
mo njegovemu povelju brez iz-
govarjanja, brez obotavljanja,
brez skrivanja, ali potuhnjeva-
nja. Zakaj bi mi na domači
fronti imeli več in drugače
pravice in dolžnosti kot jih ima-
jo naši fantje in moške na boj-
nih frontah? Kjer so enake
pravice, tam so tudi enake dol-
žnosti. Glede tega ne more biti
nobene dvoma in tudi nobe-
nega prekanja.

Razume pa se samo po sebi,
da se od nikogar ne zahteva ne-
kaj, kar je nemogoče. Tudi od
vojakov na bojnih frontah se
tega ne zahteva. Pričakuje se
to in toliko, kolikor je mogoče,
kolikor kdo, zmore. Kdor res-
nično nima in pri najboljši vo-
lji ne zmore nobenega dolarja
za nakup bondev, naj ima pri-
jetno zavest, da je njegova do-
bra volja tudi veliko vredna.
Kdor pa ima denarna sredstva,
za tega pa ne more in ne sme
biti izgovorov; da bi ne kupil
vojnih bondev za toliko, koli-
kor zmore.

Denar, ki ga založite v vojne
bonde, je prihranjen denar,
enako kot denar, ki ga naložite
na banko; varno je naložen in
obresti vam nosi. Lahko vpra-
šate bankirja, katerega hočete,
in vsak vam bo potrdil, da je v
vojne bonde Zedinjenih držav
založeni denar najbolj varno
založen. Močnejše garancije
vam danes nihče ne more dati.
Poleg tega vam nosi nekoliko
dva in pol procenta obresti.
Glede varnosti in obresti torej
ne more biti izgovora.

In za slučaj, da bi se pri vas
pojavi la resna potreba in bi ra-
bili denar, ki ste ga založili v
vojne bonde, predno bondi do-
zorijo, je vlada pripravljena
denar vrniti. Torej tudi glede
tega vprašanja ni vzroka, za-
kaj bi bondev ne kupili.

Končno in zelo važno pa je
to, da z zalaganjem denarja v
vojne bonde vi sami ustvarjate
denarno rezervo, ki vam bo ze-
lo prav prišla, ko bo vojne ko-
nec ter bo prišel zastoj v naši
industriji, ko bo nastopila doba
gospodarske, zlasti industrijske
reorganizacije, ter bo v to-
varnah za nekaj časa ustavlje-
no delo ter bo s tem ustavljen
tudi vaš zaslužek, dokler se to-
varne ne preuredijo nazaj v
normalni mirovni obrat. Čim
večja bo tedaj naša denarna re-
zerva, tem lažje in mirnejše
bodete prestali dobo brez za-
služka. Tedaj boste hvaležni
vladi in vsem onim, ki vas na-
govarjajo in silijo, da sedaj ku-
pujete bonde, ko je zaslužek
razmeroma velik in stalen in je
varčevanje mogoče.

Ako slučajno koga "peče"
dolar, ki mu je odveč v žepu ter
ima skušnjavo, da bi ga brez
potrebe potrošil, tedaj naj se
dotičnik samo spomni na za-
lostne in grenke slučaje v času
zadnje depresije, ko so si mo-
rali posamezniki in družine iska-
ti relief. Sedaj je čas, da se
vsakdo zavaruje zoper take
briske slučaje in sicer na ta na-
čin, da troši, kolikor najmanj
mogoče, ter da vsak prihranje-
ni dolar založi v vojne bonde

(Nadaljevanje na 5. strani)

DOGODKI

med Slovenci po
Ameriki.

Na pogrebu Mrs. Avguštin

Chicago, Ill. — Iz Jolietja je
pretekli teden prišla na po-
greb svoje sestre Mrs. Agnes
Augustine, rojakinja Mrs. Ma-
ry Skul, ki se je tudi oglasila v
našem uredništvu. Ž njo so pri-
šli sinovi Tony in žena, Frank
in žena, Albert in Louis, hči
Mary Smithburger in hčerka
Theresa. Iz Jolietja je prišel tu-
di Frank Zabkar s soprogo, iz
North Chicago pa njegov brat
Joe Zabkar. Bratoma Frank in
Joe Zabkar je bila pokojna
Mrs. Augustine teta.

Na dopustu

Pueblo, Colo. — Iz Wiscon-
sina, kjer je nastanjen, je pri-
šel na dopust domov Stanley
Snajdar, sin Mr. in Mrs. Joseph
Snajdar, na 503 Moffat, ki
imata že dva sina prek morja,
ali čez lužo, kakor pravimo po
domače. Da bi že bilo enkrat
konec te vojne in da bi se vsi
zdravi vrnili domov! — J. M.

Nekaj manjka

Johnstown, Pa. — Odkar
Am. Slovenec ne izhaja več pe-
tkrat na teden, je nekako pra-
zno v hiši; nekaj manjka, ka-
kor da bi človek izgubil dobre-
ga prijatelja, ki je vsak dan
prihaja v vas, kar naenkrat pa
se preseli daleč proč in pride
samo še včasih na obisk. Prav
tako je sedaj v hišah, kjer je
bil A. S. stalni obiskovalec. —
M. K.

John Karsnick Sr. umrl

Sheboygan, Wis. — Dne 16.
maja je umrl rojak John Kar-
snick. Zapušča soprogo Mary,
sinove Frank, John Jr. in Stan-
ley, ter hčer Mary, poročena
Falle.

Brata na dopustu

Waukegan, Ill. — Pri star-
ših na 901 Commonwealth Ave.
sta bila pred kratkim na dopu-
stu brata Rudolph in Felix
Grom. Rudy, ki je odšel k vo-
jakom 27. avg. 1942, je tam za
vojaškega kuharja in peka.
Njegov naslov je: Pvt. Rudy
Grom, A Bat 2nd Bn, 204th C.
A. (A.A.), San Diego, Calif.

Pvt. Felix Grom pa je odšel
v službo Strica Sama 3. feb.
1943. On je za strelca pri stroj-
nih puškah. Nahaja se pri Co.
L, 342 Inf. A.P.O. 450, Camp
House, Texas.

Omenjena družina ima še
enega fanta pri vojaki. Odšel
je 17. maja 1943 in hodi v vo-
jaško šolo za zdravništvo. To
je Pvt. Frank Grom, 3674 8435
Co. D, 103rd Med. Inf. Regt, 22
Med. Ing. Rgt., U. S. Army,
Camp Joseph J. Robinson, Lit-
tle Rock, Ark. — J. K.

Od vojnih ujetnikov

Milwaukee, Wis. — Mr. in
Mrs. Frank Lipoglavšek sta te
dni dobila od ameriškega Rde-
čega križa osem potrdil od ju-
goslovanskih bojnih ujetnikov
v Italiji o prejemu paketov, ki
jih je v njunem imenu odposla-
la že lansko leto organizacija
American Friends of Yugosla-
via. Naša rodoljubna Slovenca
sta poslala lansko leto posla-
nika Fotiču svoto \$20 v ta na-
men in ujetniki so 13. oktobra
preteklega leta prejeli vsak
svoj paket s cigaretami in dru-
gimi, za ujetnike neprecenljivi-
mi dobrotami. Eden od ujetni-
kov je očitno Slovenec z ime-
nom Josip Weiss, ki se nahaja
v taborišču Piacenza v Italiji.
Druga imena so srbska in hr-
vatska. Vsi pa so srčno hvalež-
ni dobrih Slovencev in dalj-
nji Ameriki, ki sta se spomnila
nesrečne usode vojnih ujetni-
kov, ki se ne vprašajo nič, ali
si Srb, Hrvat ali Slovenec. Vsi
vedo samo, da so Jugoslovani.
— J. O.

NOVA MAŠA PRISV. ŠTEFANU V CHICAGI

V nedeljo dne 27. junija bo imela slovenska naselbina v Chicagi zopet en poseben dan. Na ta dan bo pel pri sv. Štefanu novo mašo novomašnik č. g. P. Warren Peternel, O.F.M. Njegovo prejšnje ime je bilo Viktor Konrad Peternel. Ko je vstopil v red je ob polaganju obljub sprejel novo redovno ime Warren in je zdaj znan kot Father Warren Peternel.

Father Warren Peternel je sin znane pokojne slovenske družine Johna Peternel, ki je bil doma rodom iz Zgornje Zadobrave pri Ljubljani. Njegova mati pa je bila Marija, rojena Jem, rodom iz Kleč pri Dolu, pri Ljubljani. Oče in mati sta

Chicagi, kjer je uspešno izdelal 2., 3. in 4. razred. Bil je tudi altarni strežnik pri sv. Štefanu. Tako mu cerkev, v kateri bo pel zdaj novo mašo, ni tuja. Osnovno šolo je končal v farni šoli Marije Kraljice Nebes v Cicero, Ill., kjer so si pozneje starši kupili lasten dom, v katerem sta oba oče in mati živela do smrti.

Po osnovni šoli je potoval v višjo šolo v Hinsdale, Ill., katera je dokončal z uspehom. Potem se je podal za eno leto v kolegij sv. Jožefa v Teutopolis, Ill., kjer je dokončal noviciat. Za tem je bil tri leta v zavodu Marije Angeljev v Clevelandu, Ohio. Zadnja tri leta pa je študiral bogoslovje v seminariju sv. Jožefa v Teutopolis, Ill. Tako je došel s svojimi študijami do vrha in dosegel zaželjeni mu duhovniški stan. Dne 24. junija letos bo posvečen v duhovnika Gospodovega po premil. g. škofu Jamesu A. Griffinu, D.D. v Springfieldu, Ill. Novomašnik je tudi član društva sv. Štefana, števil. 1. v Chicagu, Ill.

V nedeljo dne 27. junija 1943 bo pel pri sv. Štefanu v Chicagu svojo prvo Glorijo — novo mašo ob 11:30 dopoldne. Škoda, da je prerano umrla njegova draga ljubica mamica, ki je umrla leta 1938 in njegov oče pa že skoro na pragu nove maše leta 1942.

Novomašnik ima še tri brate, ki so vsi starejši od njega in že vsi poročeni, živijo v Cicero, Illinois. Drugih sorodnikov pa nima. Ne vem natančno kateri duhovniki mu bodo stregli pri sv. maši, le to vem, da slavnostni govorni na novi maši v slovenski in angleščini bo č. g. Father Aleksander Urnkar iz Lemonta, Ill. Takoj po sv. maši bo pa banket v šolski dvorani sv. Štefana novomašniku v počast.

Novomašnik bod' pozdravljen, dobrodošel med farane sv. Štefana!

Ti pa spomni se pri Tvoji prvi sv. maši,

vseh faranov živih in mrtvih.

Anton Zorman, birmanski boter.

ZGODOVINA "KOMANDO" ČET (Nove knjige. — Ocenjuje Štefan Pearce)

Ladje, obstoječe iz britanskih ladij za izkrcavanje, se brez opozorila približajo obali od Nemcev zasedene Evrope. Pod kritjem gostega dima se izkrcajo iz ladje pešci. Nekaj hipov za tem se spustijo komando čete v polni opremi proti obali in gredo na delo. Ti vojak, ki so hitri, uspešni in polni zaupanja, ker vedo, da bodo dobili krepko zaslombo v napadu. Ladje za izkrcavanje se nahajajo takoj zadaj za njimi, da jih s svojimi strelji zaščitijo, dobavljajo vse potrebščine ter da stojijo pripravljene, da jih v slučaju potrebe takoj zopet vkrcajo. Za temi pa je še Kraljeva mornarica v pripravljenosti, da odpelje vse čete, ko bodo izvrstile svojo misijo. Nad njimi pa brenčijo motorji Kraljevske Zračne Sile (RAFF).

Stotine enakih podvigov je od leta 1940 dalje izvedla kombinirana operacijska komanda pod vodstvom vice-admirala Lorda Louisa Mountbattena. Uradno zgodovino britanske komande je pred kratkim napisal dobro poznani britanski pisatelj, ki je pa ostal anonimen, v knjigi pod naslovom "Kombinirane operacije" (Combined Operations).

Ne samo da so vojska, mornarica in zračne sile sodelovale do najmanjših podrobnosti pod tem vodstvom, ampak vsak posamezen človek, ki je sodeloval v napadih, je bil skrbno pri-

pravljen v enem od-centrov za treniranje kombiniranih operacij. Učili so ga biti iznajdljivim in učinkovitim v kombiniranih operacijah in v napadu ter po potrebi improvizirati. Poleg angleških komandov so tisoči drugih članov zavezniških sil bili ravno tako trenirani v centrih za kombinirane operacije. Vojaki Borečih se Francozov, Čehi, Poljaki, Nizozemci, Norvežani, Belgijanci in Amerikanci so se pridružili Komandam za skupno borbo.

"Zedinjeni bomo zmagali" je njihovo geslo in vsaka faza njihovega treniranja in strategije gre za tem ciljem. Vojaki se trenirajo za mornarje in mornarji se trenirajo za vojaške. Vojaki in oficirji vseh treh redov orožja se trenirajo skupaj, da bi se naučili drug drugega dolžnosti in način življenja.

Komando-borec se uči rabiti vse ročno orožje vojaka: tomi-gan, puško, proti-tankovsko puško, tri-unčni možnar; kajti večkrat mora kar najbolje uporabiti katerokoli orožje ima ravno pri rokah. On se mora učiti spoznati se v vsakem terenu, v vsakem vremenu in zato se usposablja fizično in duševno. Nič nenavadnega ni za čete, ki se trenirajo, da marširajo v borbenem redu preko 60 milj daleč v 20 urah, noseč s seboj vse potrebščine za nekoliko dni. Komando vojak mora

biti pripravljen, da v slučaju potrebe v nekoliko urah nastopi pri paradi sto milj daleč. Kako bo tje prispel je njegova stvar, ali on mora biti na pravem mestu o pravem času. On mora znati tudi plavati s težkim bremenom, veslati v gumijastem čolnu, kateri se uporablja za veslanje od podmornice do obale, in sploh razne načine borbe na suhem in na vodi.

Prvi napad s padobranom se je vršil v Kampanji, v onem obupnem delu Južne Italije. Padobranci so se spuščali lepo okoli cilja, katerega je tvoril vodovod čez mali potok Tragino. Vodovod je bil hitro porušen a mali most je bil raznesen, da je bilo popravilo težko. Ko so svoje delo izvršili, so se Komandi umaknili nazaj proti zapadu skozi blato in sneg. Tedaj jih je odkril neki kmet, ki je takoj dal alarm. Iz vrh hriba so videli ljudi, ki so prihajali, da jih odkrijejo. Najprej so prišli psi, potem otroci iz vasi, za njimi matere, katerim so sledili njihovi možje in za njimi policija. Komandi so bili primorani udati se, da ne bi morali napadati žene in otroke. Njihovo zajetje je povzročilo precej nemira v Italiji. To področje je bilo zabranjeno ljudem, ki tam niso imeli opravila, a vojaške oblasti so glasno oznanjale, da se je poskus "popolnoma ponesrečil".

Novembra 1941 se je podal oddelek komanda, da napade hišo generala Rommela v selu Beda Littoria v Severni Afriki. V dežju in nevihti so se čete skrivale in končno približale hiši. Njih poveljnik je potkal na vrata. Ker je zakričal povelje po nemško, je straža odprla vrata. Seveda je bil takoj premagan. Hiša se je prebudila, ljudje so tekli dol po stopnicah, strelji so padali, luči so zagorele. Ko so preiskali hišo, so komandi našli, da generala Rommela ni bilo v njej. Toda trije nemški podpolkovniki in več vojakov je bilo ubitih v napadu.

Med kombiniranimi napadi so bili doslej napad na Dieppe, razdor naprav v St. Nazairu, napad na Madagaskar in kampanja v Severni Afriki. Goebels je zasmehoval napade "Rdečih Indijancev", ki so bili vojaki kamuflirani z blatom in listjem. Toda on se počuti slabo, vseeno, ker ni nikdar siguran, če ali od kod bodo kombinirane čete udarile. Morala nemških čet je spodbudila, podjarmljeni narodi pa so osrčeni. Odpornost malih narodov je vedno večja, ker vedo, da bodo nekega dne Združeni Narodi neke na evropski celini udarili v srce svojih sovražnikov. Dosedanji napadi, kolikor toliko uspešni, so bili le poskušnja, ki naj da skupnim silam izkušnjo in izvežbanost za končni napad.

Common Council.

MATERIN SVET

Hčerka: "Mama, povej mi, kdo mora odnehati, kadar se spreva, moj zaročenec ali jaz? Mati: Pred poroko ti, po poroki pa on.

SLAVNI KITAJSKI ČETVORČKI

Na Dan Premirja, leta 1939, so bili rojeni v nemškem ubežniškem taborišču blizu Cantona četvorčki, katere nam predstavlja slika. Zdaj se nahajajo v nekem taborišču, ki ga vzdržuje United China Relief. Njihova imena so: Čiu Zedinjenih Držav, Čiu Velike Britanije, Sovjetski Čiu in Kitajski Čiu.

KAJ SE SLIŠI PO ŠIROKEM SVETU

SEVERNA AFRIKA PREJEMA OSKRBO OD ZAVEZNIKOV

Washington. — Glasom informacij, ki jih je objavil Edward Stettinius, Jr. administrator lend-lease-a, je bila posledica zavezniške okupacije v Severni Afriki takojšnja in veliki kodašna podpora tamošnjega prebivalstva. Zedinjeni narodi so poslali 600.000 ton zdravil, živeža, goriva, obleke in drugih potrebščin za civilno prebivalstvo; to je realizacija obljube, katero je napravil predsednik Roosevelt pred približno šestimi meseci, ko je dejal: "Nikdo ne bo lačen, ali pa trpel pomanjkanja v drugih življenjsko važnih potrebah, na kateremkoli ozemlju, katero bodo zasedli zedinjeni narodi — ako je to v okviru naših sposobnosti, da jim dostavimo potrebno oskrbo."

Se večje pošiljke bodo šlele, kakor hitro bodo odmerjene in regularizirane potrebe zdaj vedno bolj redno poslujoče industrije v Severni Afriki. Tovori iz Zedinjenih Držav, ki vključujejo zdravniške potrebe, zdravila, obleko, tkanine, moko in druge vrste živeža, kemikalije, poljedelske stroje in nadomestne dele, so v vrednosti \$32.205.000 že prispeli v Severno Afriko. Iz Britanije je predvsem prišlo 400.000 ton premoga. Severna Afrika bo tudi še nadalje dobivala približno 80.000 ton na mesec.

Vse te dobave se vrednost za vrednost zamenjajo za proizvode Severne Afrike, katere dobe zavezniški — fosfati, železna ruda, kobalt in magnezij. Dokler je tam gospodarstvo osiše, so izvažali iz Severne Afrike vse te proizvode in razen tega tudi še živila, kakor sadje, prikuhe, meso in olje, a le malo je prišlo nazaj v zamenjo industrijskih proizvodov, katere po-

trebuje severna Afrika. Radi tega je izguba Severne Afrike in njenih važnih rezerv prehrane in surovin jako težek udarec za ekonomijo osiše.

Dodatno k dobavam za civilno prebivalstvo je bilo predano do konca aprila generalu Giraudu za 75 milijonov dolarjev vojaških predmetov in druge oskrbe; to bodo uporabljale francoske armade v francoski severni in zahodni Afriki.

STARA RUSKA CERKVIČA NA OTOKU ATTU

Na pustem in dolgočasnem otoku Attu se nahaja samo ena stvar, ki spominja na ostali svet, in to je ruska pravoslavna cerkviča, ki je tam ostala še od takrat, ko je otok spadal pod Rusijo. Preden so ga Japonci napadli, so bili tam edini prebivalci Aleuti, ruski Eskimi, ki jih je bilo tam morda kakih sto. Sedaj je ta otok postal skrajno važna vojaška baza Združenih držav.

PODJARMLJENI NARODI POMAGAJO BRITANSKIM KOMANDOM

New York. — Glasom uradnega poročevalca "komandov" Hilary St. George Saunders, so dobile skupine angleških komandov na evropskem kontinentu "popolno in brezpogojno podporo s strani članov podjarmljenih narodov v Evropi".

"V kolikor morem soditi, so se umaknili vsi kvizlingi zelo daleč v notranjost", je dejal. "Naše moštvo je naletelo povsod na takojšnjo podporo in prijateljstvo". Zadnja knjiga, katero je napisal g. Saunders, "Combined operations", pripoveduje dogodke o priliki različnih komando napadov na evropski kontinent in opisuje, kako je civilno prebivalstvo, ki je bilo pod nacističnim jarmom, podpiralo omenjena podjetja.

POMORŠČAKI SE UČIJO NA SUHEM

V Fort Lawton, Wash., več milj od obrežja, se učijo pomorščaki kako operirati ladijske škrobo, s katerimi nakladajo in izkladajo na ladjah tovore. Na platformi imajo instaliran škrobec, kakor na ladjah.

HITLER JE ZEDINIL EVROPO

Washington, D. C.

Hitlerjev cilj, katerega je v svoji zloglasni knjigi — Mein Kampf — odkrito povedal, je bil, da zedini Evropo pod vladobene naroda — Nemčije. Njegova strategija napadanja posameznih narodov, vsakega posebej — Čehoslovaške, Poljske, Holandske, Belgije in Francije — je bila le dozoretev skrbno zasnovanih in pripravljenih načrtov, katerih cilj je bil, da spravi vso Evropo pod enotno gospodarsko, politično in vojaško kontrolo. To kontrolo je imela sedva izvajati nemška država in rasa nemških nad-ljudi.

Ali se je Hitlerju posrečilo zediniti Evropo?

Odgovor na to vprašanje vsebujejo vesti, iztiskane iz dežel, podjarmljenih od nacistov, po skrivnih podtalnih kanalih, ne pa poročila, katere oddajajo mogočne nemške radio postaje. Odgovor se glasi da je Evropa zedinjena — da je vse narode kontinenta združila taka enotnost volje in ciljev, kakoršne še niso poznali v teku stoletij; vsi razdori med narodi in strankami, med verami in rasami so utihnili, dočim so se vse vere, rase, stranke in narodi strnili v eno samo vrsto z enim samim skupnim ciljem.

Navajamo nekatere dokaze, nabrane iz poročil, ki so v zadnjih dneh prispela iz vseh koncev in krajev Evrope:

Češki patrioti so izkoristili priliko, katero jim je nudil značni napad RAF na Škodove orožarne, ter so povečali povzročeno škodo s tem, da so prerezali telefonske in brzojavne žice, poškodovali strojno orodje in uničili različne naprave. Par dni popreje je bila nastala v neki Škodovi podružnici ogromna eksplozija, nakar je izbruhnil velik požar, ki se je razširil na sosedne kemične tovarne Hochstetter and Schickradt.

Na Danskem je požar uničil največjo tovarno za bolniške potrebe; ogenj je uničil tudi vse zaloge in vse stroje. To se je zgodilo v začetku aprila, komaj par dni pred uničenjem velikih zalog cementa, ki je bil namenjen za uporabo pri zidanju nemških utrd. Strategično važna železnica od Aalborga na Severno morje je bila prekinjena od eksplozije, ki so izruvale tračnice in vrgle vagonne iz tira. Nezmani saboterji so porušili Riffel Syndikatet, najbolj skrbno zastraženo tovarno na Danskem. Tovarna je izdelovala lahko strelno orožje.

V Grčiji se je zbrala vojska patriotov, ki šteje 50.000 mož iz gorskih predelov dežele in se nahaja zdaj pod skupno komando; pripravljena je na udar o pravem trenotku. Skupine teh patriotov neprestano nadlegujejo okupatorje, ter so izsilile evakuacijo marsikaterih krajev na Grškem. "Pomorski gerilci" delujejo v Egejskem morju in imajo ladje, katere so odvzeli sovražniku; svoja skrišališča imajo v zalivih in zalivčih, ter od tam prestrezajo ladje, ki plovejo ob obali. Mnoge izmed teh ugrabljenih ladij so bile v službi osiše za prevoz živeža — vse te zaloge so zdaj na razpolago armadi patriotov.

Na Francoskem je podzemeljski pokret izvrstno organiziran, ima vodilni odbor in bogato izbiro časopisov. Načrti za sodelovanje z zavezniški v slučaju invazije so pripravljeni, izdelani z vso skrbjo do zadnje pičice. V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo uničenih 180 lokomotiv. 2.000 vagonov je bilo ali uničenih ali pa poškodovanih; železniški promet je bil pretrgan na 60 različnih krajih za skupaj 2.460 ur.

Podtalni časopis "Le Franc Tireur" prigovarja ženam, naj demonstrirajo proti mobilizaci-

ji svojih mož za prisilno delo, ter jim svetuje, naj se s silo upro policiji. "Kadar se pojavi policija pred vašimi vrati, ni jim treba odpreti vrat; prisilite jih, da vam zlomijo duri (ako si bodo drznili to storiti) in dvignite ves okraj, da izbruhne revolta. Odrešenje je blizu." Pierre Viot, bivši francoski minister, ki je nedavno pobegnil v Anglijo, da se pridruži De Gaulle-u, je dejal, da so deportacije francoskih delavcev imele posledico, da se je pasivni odpor spremenil v aktivno revolto, ter da sabotaža močno narašča.

Kruto zatiranje širom Evrope daje temu poročilu o evropski edinstvi še dodatnih dokazov verodostojnosti. V Jugoslaviji so požgali 19 hiš v vasi Dubac in 150 oseb iz Dubaca in iz bližnjega Kraljeva je bilo ustreljenih v znak maščevanja za smrt treh nemških vojakov. Nemški vrhovni komandant Bader objavlja ustrelitev 400 talcev v Beogradu, "da maščuje smrt treh nemških oficirjev". Nemška armada je začela novo ofenzivno kampanjo proti četam patriotov v južni Bosni in v Črni gori.

Trinajst Norvežanov je bilo ustreljenih v teku treh dni zaradi proti-nemškega delovanja. Nemški oddelki, katere so podpirali oklopni vozovi, tanki in letala, so v Varšavi izvedli morije Židov. Izgredi so nastali v Sofiji med nežidovskim prebivalstvom v protest proti "krutim in nečloveškim ukrepom", katere je nameravala vlada izvesti z evakuacijo 25.000 Židov iz Sofije. Druga mera nacistične bolgarske vlade, ki je vzbudila splošno ogorčenost v javnosti, je dejstvo, da so bile vse ljudske šole na Bolgarskem zaprte, ker je bilo treba oddati poslopja bolgarskim in nemškim vojaškim silam.

Trije slučajji upora v vrstah nemškega vojaštva v Belgiji dajejo vtis, da je tudi nemški narod že sit prelivanja krvi, katero mu narekujejo njegovi nacistični predstojniki.

Da, Hitler je Evropo zedini. Seveda ne tako, kot je nameraval. Evropski narodi naj bi mu bili pokorni sužnji, podpora njegovega carstva, sužnji brez moči, gospodarsko odvisni in nezmožni, da se mu upirajo. Toda evropski narodi so se zedinili v svoji odpornosti, v svoji mrznji do tiranov in do njihove krutosti. Njihova edinstvo je bolj globoka kot vse socialne, gospodarske ali narodnostne razlike, kajti pod Hitlerjevo peto nikdo nima nobenih socialnih, gospodarskih ali narodnostnih pravic.

Ako bo znala Evropa vzdržati to slogo, katero je našla v svojem neomajnem odporu proti nacističnemu suženstvu, ako se bo znala spominjati one bede, katero ji je prinesla nesloga — a kako bi jo mogla pozabiti? — potem ne bodo mogli nobeni ozkosrčni interesi posameznih skupin preprečiti organizacije trajnega mira. Evropa se je naučila edinstva v težkem trpljenju. Egoizem in pritisk posebnih interesov ne sme tega trpljenja napraviti brezplodnega za bodočnost. Ta edinstvo je bila kupljena za tako visoko ceno, da se je ne sme zavreči.

Peter Lipa.

FOR DEFENSE

BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS

PEŠ NA DUNAJ PRED 50 LETI

Po vsem slovanskem svetu so leta 1885 obhajali 1000-letnico smrti sv. Cirila in Metoda, apostola Slovanov. Središče vseh slovesnosti je bilo na Velehradu. Tjakaj so hodile romarske skupine od vseh strani. Tudi Slovenci so hoteli skupaj s Hrvatimi romati na grob sv. Metoda, zahvaliti se sv. Metodu in njegovemu bratu sv. Cirilu za milosti svete vere in za dar omike.

Visoka cesarska vlada pa ni bila nič kaj zadovoljna s tem načrtom. V svoji preveliki skrbi za Slovence je dognala, da se razširja okrog Velehrada neka nalezljiva bolezen. Torej bi se Slovenci izpostavili veliki nevarnosti, če bi romali na Velehrad in morebiti bolezen še domov zanesli. Zato je bil romarski vlak na Velehrad prepovedan. Vendar so se nekateri Slovenci, katerim se je pridružilo več Hrvatov, peljali z zabavnim vlakom dne 14. avg. iz Ljubljane čez Dunaj, Brno v Prago. Na povratku je pa precej Slovencev obiskalo tudi Velehrad.

Dva slovenska dijaka sta se pa dogovorila, da hočeta pot na Velehrad peš napraviti. Koles takrat dijaki še niso imeli, saj je bilo kolesarstvo šele v povojih. Hotela sta več sveta videti, zato se pa tudi nista peljala z železnico. Varčevala sta celo leto, nalagala v Poštno hranilnico, ker se je denar lahko poljubno dvigal na vsaki pošti. Vzela sta s seboj le najpotrebnejše perilo in sončnik, ki je bil takrat v navadi. Sušili je včasih za palico, včasih kot dežnik, včasih pa je oviral prehude sončne žarke. Dne 28. julija sva se napravila od doma. Mahnila sva jo skozi Kamnik v Tuhinjsko dolino. Prvo noč sva prenočila pri sošolcu v Šmartnem. Stariši in sestre sošolca so naju kaj prijazno sprejeli in po možnosti postregli. Čudila sva se olik preprostih kmečkih ljudi, ki se je razodevala v vsem obnašanju in govorjenju. Olik je res le nekaj zunanega, a vendar silno ugaja zlasti tujcu. Sirovost pa odbija in tujce odvrača.

Po lepi Savinjski dolini prideva v Celje. Tukaj sva s posebnim zanimanjem ogledala v minoritski cerkvi za oltarjem lobanje nekdanjih tako mogočnih celjskih grofov.

V Slovenski Bistrici sva našla v neki gostilni na faničnega nemškutarja, ki je na vse mogoče načine zabavljaj čez Slovence, smešil slovenske pesmi, kot n. pr. "Naprej ta stara krava, nazaj roge moli". Skušala sva ga zavračati. "A bilo je vse zaman. Le zmerjati je začel prav po divjaško. V Mariboru me je pa še prodajalka časopisov nahrulila, ker sem šel kupit dopisnico in govoril samo slovensko. Saj se mi je pozneje v Celovcu pripetilo, da nisem dobil voznega lista, ker sem ga zahteval v slovenskem jeziku. Ker nemško nisem hotel govoriti, sem vendar z italijanščino dobil vozni list do Ljubljane. Tako zagrizeni so bili nekdanji nemškutarji po Stajerskem in Koroškem.

V Mariboru sva občudovala v ribniku v parku labode, kako so se ponosno vozili po vodi. Dne 1. avg. sva bila v Lipnici. Do takrat je bila vročina in občutna suša. Na polju so se kazale posledice, velike suše. Travniki so bili kar rumeni, ajda je komaj vzkalila, vode je povsod primanjkovalo. Ko pa prideva v Lipnico, se je nebo pooblačilo, začelo je grmeti in blagodejni dež se je vli na suho zemljo.

Blizu Lipnice je Sekovski grad, nekdanji sedež škofije, ki je sedaj v Gradcu. V gradu so stari rimski napisi, stare slike. H gradu spada veliko posestvo z velikanskimi hlevi.

V Gradcu sva videla prvokrat cestno železnico. Ni pa še bilo električne napeljave. Vozove s vozili konji. Na gradu, ki se nad

mestom dviga, je krasen razgled po vsej okolici. Na zidu so zaznamovane tudi daljave. Do Pariza je 939 km, do Judenburga 59 km, do Lisabone 2196 km, do Madrida 1705 km, do Trsta 222 km, do Rima 694 km, do Celja 94 km, do Aten 1214 km, do Carigrada 1272 km itd. Pod razglednim zidom stoji mogočen stolp s 160 stotov težkim zvonom. Vsak dan se ta zvon, katerega Gradčani imenujejo Lizel, oglasi zjutraj, opoldne in zvečer. Vselej udari ravno 101 krat. Zvoniti pa morajo 4 možje. Nekoliko nižji je tako zvani Buergeturm, v katerem je ura. Tam stanuje tudi čuvaj, ki pazi, če bi se kje pojavil ogenj. Vedno je nabasanih 6 topov, da s streljanjem naznanijo ogenj. Vse drugo od nekdanjega tako mogočnega gradu, v katerega so zamogli celo iz mesta skozi podzemeljske hodnike prihajati, so podrl Francozi poslavljajoč se od Gradca.

Poldrugo uro daleč od Gradca je imeniten cistercijski samostan Rin (Runa). Iz tega samostana so prišli prvi menihi v Stično (l. 1133). Samostan ima krasne slike, starinske omare. Cerkev je najbrže najlepša in tudi največja na Stajerskem. Glavni oltar iz marmorja je res umetnina.

V Brucku ogledujeva na velikem trgu dva vodnjaka z zanimivimi napisi.

Od Kapfenberga jo kreneva proti Mariji Celje, ki je oddaljena 55 km. Takrat še ni bilo železnice na Marijino Celje. Cesta je planinska. Ob straneh visoke gore, obrasle z macesnom. Potok žene mnogo žag. Tudi železolivarn je precej od te cesti, saj je tod okrog veliko železne rude. Visoko na planoti stoji marijacejska cerkev z visokim hribom "Buergetalpel" v ozadju. Noč se je delala, ko dospel do cerkve. Zvon vabi k molitvi. Ljudje iz trga prihajajo v cerkev. Po cerkvi se prižigajo lučke, po klopih so listki z večerno molitvijo. Krepi glasovi pomočnikov katol. rokodelskega društva zadane po cerkvi. Ko odpojejo in odmolijo večerno molitev, se cerkev izprazni. Tako so menda vsak večer opravljali skupno večerno molitev.

Drugi dan si ogledava lepo cerkev, ki je iz 17. stol. Božja pot se je pa pričela že leta 1157. V kapeli, kjer stoji milostna soha Matere božje, so okraski iz srebra. Zakladnica te cerkve je polna kelihov, križev, diademov, plaščev itd. Mnogo plaščev so podarile razne kronane glave. Na tisoče je raznih votivnih slik, katere so podarili taki, ki so na tem kraju bili uslišani. Jako zanimiva je slika Matere božje, ki obstoji iz samih črk, (psalmi, očenaš, vera, upanje, ljubezen itd.).

Na nižjem Avstrijskem sva gledala na božji poti Annaberg, kako romarji po stopnicah prihajajo na oltar mimo trona, tam polože svoj dar in potem zopet po stopnicah na tla pridejo. V cistercijskem samostanu "Lilienfeld" nama je kazal prof. Novak veliko zbirko inkunablov, to je knjig, ki so tiskane pred letom 1500. Takih knjig je malo in so zelo redke. Samostan, ki ga je ustanovil mejni grof Leopold VII. leta 1202, jih ima precejšnje število. V Kammbergu sva bila pri sveti maši, ker je bila nedelja. Duhovnik je odhajajoč s prižnice načel molitev: dejanje vere, in ljudje so glasno nadaljevali. Medtem časom se je napravil in pristopil k oltarju. In šele ko so ljudje odmolili dejanje ljubezni, se je pričelo pečenje.

Heiligenkreuz je najbolj sloveč cistercijski samostan v Avstriji. Leži v dolini, kakor vsi cistercijski samostani (Bernardus valles amabat). Od ceste, ki vodi čez Hafnerberg, kjer je tudi imenitna božja pot,

Domačini na Novi Guineji popravljajo ameriško cesto, ki pelje do vojaške postojanke nekje na otoku. Cesta, ki jo na obeh straneh obdaja visoka trava in grmovje, je zadosti trdna ne samo za lahke avtomobile temveč tudi za cele vrste težkih vojaških truckov.

RAZNE ZANIMIVOSTI

EN TELEGRAFSKI SISTEM

Okrog leta 1880 je John W. Mackay, ki je postal pravljico bogat vsled svojih zlatih rudnikov v Californiji, sklenil, da bo zgradil svoj telegrafski sistem po celih Z. D. in tekmoval z Western Union. Prej je Mackay financiral položitev dveh kablov prek Atlantskega oceana. To podvzetje se je obneslo, zato je začel gledati za novimi prilikami, kje bi mogel narediti kaj velikanskega. Tako se je začela Postal Telegraph Company, ki se je obdržala v prometu kljub vsakovrstnim težavam, toda je le redkokrat delala dobiček. Te dni jo je prevzela Western Union Co. Zadnje čase je imenovana Postal T. C. prav težko izhajala, je bankrotirala in ko bi ne bilo RFC posojila, bi se že davno ne mogla več obdržati pri življenju. Sedaj sta oba sistema združena, kar bo znatno omejilo stroške, ker ne bo tekmovalja in ne bo treba dvojnih uradov, dvojnega oboja in dvojne opreme v vsakem kraju. Iz tega sledi, da bo novi sistem lahko izhajal z manjšimi cenami, toda če bo v resnici znižal pristojbine občinstvu, ne vemo.

ŽENE LAHKO ODPOMOREJO VOJNI DELAVSKI KRIZI

Office of War Information poroča, da morda ne bo potrebno uvesti splošne obvezne delavske službe, ako bodo žene Amerike v zadostnem številu zapustile svoje kuhinje in prevzele delo pri strojih vojne industrije, ko se bo poleti in v jeseni razvilo kritično pomanjkanje delavstva.

Naglašati je treba, da so potrebni zakoni za vpoklic v okviru obvezne delavne službe žena in mož, potrebnih za delo na farmah in v tovarnah, že predloženi v kongresu, za slučaj potrebe.

OWI izjavlja, da je popolnoma jasno, da večina delavcev, katere bodo potrebovale vojne in druge bistveno važne industrije, mora priti ali iz kuhinj, ali pa iz manj važnih industrij.

OWI pravi v svojem "A Progress Report on Manpower", da so vpoklici dozdaj bolj hitro praznili vrste civilnih delavcev, kakor so jih nadomeščale žene, ki so zapuščale svoje kuhinje.

NASRKALE SO SE DOBRE KAPLJICE

Na vse mogoče načine je poskušal neki George Hoyt, Berkeley, Calif., kako bi se iznebil podgan in končno je prišel na pravo idejo. Nastavil jim je skledico pudinga, katerega je zmešal z močnim vinom, rizlingom. Podganam je ta menaža ugajala. Pojedle so ves puding, pri tem so se pa tudi napile vina, ki jim je šlo tako v glavo, da so se kar začele opotekati z ene strani na drugo, prav tako kakor pijanci, kadar so že precej v rožicah. Hoyt jih je lahko — mislimo podgane — kar s polenom pobijal.

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

- 20. Nedelja — Sveta Trojica
- 21. Ponedeljek — Alojzij, spoz.
- 22. Torek — Pavlin, škof.
- 23. Sreda — Eberhard.
- 24. Četrtek — Sv. Rešnjak Telo.
- 25. Petek — Janez Krstnik.
- 26. Sobota — Janez in Pavel, muč.

TRETJA NEDELJA V JUNIJU

"Kdo zamore prešteti njegova dela? Kdo preiskati čuda njegova? Kdo more izreči mero njegove velikosti? Ali kdo se bo lotil pripovedovati njegovo usmiljenje? Ni moč ne zmanjšati, ne pomnožiti, ne razumeti čudežev božjih. Kadar človek dokonča, zopet začne, in kadar počiva, čuti svojo nezmožnost" (Sirah, 18, 2-6).

Mnoga čudovita dela so pred človeškimi očmi. Vsak jih vidi in jih ne more kratkoma prepoznati. Ali jih tudi razume? Zdi se mu ta dela vsakdanja, ker se je človek njim privadil. Pa nikakor niso vsakdanja, so in ostanejo velika dela božja, dela velikega Boga. Kakor pa del, tako človek težko le razume velikosti božje, in ker ne razume velikosti, je vedno pomanjkljiva tudi hvala radi teh del in zahvala za ta dela. Če se tudi potrudiš z vsemi svojimi močmi, dostojno hvaliti in prehlaviti velikosti božje ne boš mogel. Priznanje, ponižno in iskreno priznanje te nezmožnosti je kos hvale in zahvale. Iz dna svojega srca vzdihni pogosto-

ma s psalmistom: "Kako veličastna so dela Tvoja, o Gospod! Čez vse globoke so misli Tvoje!" (Psal, 91, 6)

Ampak to so šele zunanja dela božja, katera zre oko. Kakšna so šele notranja dela velikosti božje, ker vsa zunanja dela so le ustvarjena lepota, neznatna, borna podoba in komaj preriješ, kako naj prideš do velikosti notranjih del božjih! Treba ti je porabiti vse moči in se poslužiti vse milosti in pomoči božje, da se prerineš do nekega spoznanja teh del in velikosti božje, in mu potem pripoznaš dostojno hvalo in zahvalo in se zaveš te velikosti Najvišjega.

BE 100% WITH YOUR

BUY WAR BONDS

TISKARNA

AMERIKANSKI SLOVENEK

- izvršuje vsa tiskarska dela za društva, obrtnike, trgovce in posameznike. Mi tiskamo tudi v več barvah. Oskrbujemo prestave iz angleščine v slovenščino in obratno. Cene zmerne. Vprašajte nas za cene za tiskovine, ki jih potrebujete.

★★★

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. CERMAK RD.

CHICAGO, ILLINOIS

Telefon Canal 5544

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah Sedež: Joliet, Ill. Inskorp. v drž. Illinois
Severne Amerike. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vse za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushak, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Blyuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedic, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepec, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vođa: Rev. Mathew Kebe, 223 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
Mary Kovacich, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denia, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar,
540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1942 je DSD, izplačala svojim članom in članicam ter njihovim dedičem raznih posmrtnih, pokojinskih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrtilijuna dolarjev.

Društvo za DSD, se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani (cam) za odrasli oddelke. Sprejme se vsak katoliški član ali članka spolov v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelki pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD, svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in poskodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD, je 121.90% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries). Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD, priporoča, da pristopijo v njeno mrežo!

Za vsa morbitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali ustmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

NAPREJ K ZMAGI Z DRUŽBO SV. DRUŽINE!

Cenjeni sobratje in sestre!

Bratske organizacije so se tekom te vojne izkazale za močne stebre našemu socialnemu in gospodarskemu življenju. Bratske organizacije v Ameriki so nakupile za milijone in milijone vojnih bondov in pomagajo na vse načine dospeti čimprej do zmage. V tem sodelovanju z vlado je vključeno sodelovanje slehernega člana bratskih organizacij, tako tudi nas članov in članice Družbe sv. Družine. Na to smo lahko vsi člani in članice ponosni.

Da bo pa za naprej v teh organizacijah še večja moč, moramo neprestano paziti in gledati, da te naše organizacije rastejo v premoženju in številu. Treba je da pridobivamo neprestano našim organizacijam nove člane, posebno v mladinski oddelki, ker v mladini je naša moč. Zato vsak, ki pridobiva nove člane v Družbo sv. Družine, ki je zanesljiva in trdna bratska organizacija, pomaga organizaciji, ki pomaga deželi s svojim premoženjem do zmage, s tem direktno pomaga deželi do zmage. Kdor dela za DSD, dela istočasno tudi za svojo domovino Ameriko. Zato smelo vklikamo: naprej do zmage z Družbo sv. Družine!

Bratje in sestre priporočam vsem, da kdor more kjerkoli, pomagajte svoji novi domovini Ameriki s tem, da kupujete vojne bonde in znamke. Obenem pa ne pozabite delovati tudi za svojo ljubljeno organizacijo DSD in pridobivajte ji vedno in povsod nove člane. Ob vsaki priliki, kjerkoli se vam nudi prilika govorite in delajte reklamo za našo Družbo sv. Družine. Pomnožno vrste DSD!

V tem duhu vas vse bratsko pozdravljam in kličem naprej do zmage z Družbo sv. Družine!

FRANK J. WEDIC, glav. tajnik.

SMRT SLIKARJA JAKOPIČA

Dne 21. aprila t. l. je umrl v Ljubljani največji sodobni slovenski slikar, Rihard Jakopič. Iz Slovenskega Biografskega Leksikona navajamo naslednje podatke iz življenja tega znamenitega slovenskega umetnika:

Rihard Jakopič je bil rojen dne 12. aprila leta 1869 v Ljubljani; njegov oče je bil premožen trgovec z deželniimi pridelki. Rihard, najmlajši izmed osmih otrok, je obiskoval ljudsko šolo na Grabnu in ljubljansko realko, iz katere je izstopil kot šestdesolec.

Jeseni 1887 se je po uspešnem sprejemnem izpitu vpisal na dunajsko akademijo, a je isto leto nevarno zbolel in se vrnil domov. Jeseni 1888 je nanovo vstopil v dunajsko akademijo, prestopil po 2 semestrih teoretične izpite in nato odšel jeseni 1889 za 2 semestra na monakovsko akademijo. Leta 1890 je vstopil v Ažbetovo slikarsko šolo, ki se je tedaj ustanovila v Monakovem, jo redno obiskoval nekako 2 leti, nato pa do 1900 večinoma pozimi, medtem ko je v poletnih mesecih slikal doma na deželi.

Od 1900 je živel v Ljubljani, sodeloval tu (1900) pri ustanovitvi Slovenskega umetniškega društva, kateremu je bil nekaj časa tudi tajnik, in pri organizaciji I. slov. umetn. razstave. Medtem je z M. Jamom slikal v Stranski vasi pri Dobrovi in odšel z njim spomladi 1901 za več mesec slikat v Čemahovce na Hrvaškem, se nato vrnil v Ljubljano in sodeloval tu pri II. slov. umetn. razstavi (1902). Po njej se je 1902 preselil v Škofjo Loko (kjer je stanoval najprej v Pušalskem gradu, potem v mestu), odšel jeseni 1903 v Prago nadaljevati študije in stopil v Hynaisovo šolo, v kateri je ostal en semester. Spomladi 1904 se je odšel na Dunaj dogovarjat z Miethke-

log, Krim). V Ažbetovi delavnici je bolj kot učitelj pouk vplivala na mladega slikarja prostost pri delu, množina modelov in družba součencev. Že iz srednješolskih poskusov v njem latentni odpor proti šolskim predpisom in atelerskim konvencijam, ki v naravi niso bile utemeljene, ga je napotil, da je v Monakovem slikal s F. Veselom zlasti barvne in svetlobne študije na prostem z namenom, da upodobi naravo tako, kakršna se vidi. Tako se je, še preden je bil impresionizem kot slikarski program znan, vneval za impresionistične smotre, in ko je pozneje na neki monakovski razstavi videl dela Moneta, Sisleya in Pissarra, so se mu zdeli sorodni lastnim težnjam. Že pri prvih svojih slikah iz monakovske dobe je skušal izraziti mnogoličnost in barvnost pojavov ob raznih obsevljavah ter izločil absolutno črno in belo barvo kot (v naravi) nemo-gočo, kar je monakovska ocena pri ondodni razstavi njegovih del 1892 (v Kunstvereinu; Portret lastne matere, Stara žena, Krajina) označila kot novost v modernem slikarstvu.

Jakopičovo slikarsko delo je zelo obširno, a težko pregledno, ker je mnogo svojih slik preslikal in je večina od njih razstresena pri raznih lastnikih. V njegovem umetniškem razvoju ni ostrih zarez, vendar pa je moč njegovo delo razčleniti v tri stilne periode: a) stil naturalističnega impresionizma; b) stil realističnega impresionizma; c) stil barvnega impresionizma. Po početkih Jakopičevega

KAKO JE TREBA VLEČI NA OTOKU ATTU

Dva vojaka obrežne straže pomagati vleči, ko je treba spraviti voziček, naložen s municijo, čez neki greben. Slika je bila posneta, ko so se Amerikanci izkrcali na otoku Attu in začeli kampanjo proti Japoncem.

jem o razstavi slov. impresijonistov, ki jo je nato tamkaj z Bernekerjem, Groharjem in Zmitkom priredil 1904), potem koje ustanovil slovenski umetniški klub "Sava". Z Dunaja je prišel zopet v Škofjo Loko, še istega leta odpotoval v Beograd kot prireditelj slovenskega oddelka I. jugosl. umetn. razstave in se po vrnitvi v Škofjo Loko (1904) poročil z Ano Czerny ter slikal (kakor ob istem času Sternem in Grohar) v loški dolini. Leta 1905 je odpotoval kot delegat "Save" na avstrijsko razstavo v London, a se potoma v Koelnu ponesrečil in se iz ondodne bolnice vrnil preko Pariza, kjer je ostal nekako teden dni. V Škofjo Loko, kjer je živel do 1906, ko se je za stalno naselil v Ljubljani. (Emonska cesta 2, sedaj Turjaški trg 2). Tu je z M. Sternem 1907 ustanovil risarsko in slikarsko šolo, ki jo je, tudi po Sternemovem odstopu, vodil do 1914.

S težkimi gmotnimi žrtvami je, ko se javne oblasti niso hotele odzvati njegovi želji, sezidal razstveni paviljon ("Jakopičev paviljon" v Tivoliju), ga odprl 1909 s III. slov. umetn. razstavo, a ga prodal 1923 mestni občini ljubljanski, v katerem imenu ga sedaj upravlja Nar. galerija. Živi v Ljubljani. Jakopič se je kot otrok po lastnem nagibu mnogo ukvarjal z risanjem, a v 1. in 2. razr. realke pod prof. Czerkovskim ni dosegel šolskih uspehov; ko je v 3. razr. prevzel vodstvo risarskega pouka Fr. Globočnik, ki ga je spodbujal k delu in mu ostal učitelj do konca srednješolskih študij, je bil J. kmalu med "odličnimi" risarji. Tedaj je poskušal že samostojno slikati, tudi krajine (Mestni

log, Krim).

V Ažbetovi delavnici je bolj kot učitelj pouk vplivala na mladega slikarja prostost pri delu, množina modelov in družba součencev. Že iz srednješolskih poskusov v njem latentni odpor proti šolskim predpisom in atelerskim konvencijam, ki v naravi niso bile utemeljene, ga je napotil, da je v Monakovem slikal s F. Veselom zlasti barvne in svetlobne študije na prostem z namenom, da upodobi naravo tako, kakršna se vidi. Tako se je, še preden je bil impresionizem kot slikarski program znan, vneval za impresionistične smotre, in ko je pozneje na neki monakovski razstavi videl dela Moneta, Sisleya in Pissarra, so se mu zdeli sorodni lastnim težnjam. Že pri prvih svojih slikah iz monakovske dobe je skušal izraziti mnogoličnost in barvnost pojavov ob raznih obsevljavah ter izločil absolutno črno in belo barvo kot (v naravi) nemo-gočo, kar je monakovska ocena pri ondodni razstavi njegovih del 1892 (v Kunstvereinu; Portret lastne matere, Stara žena, Krajina) označila kot novost v modernem slikarstvu.

Jakopičovo slikarsko delo je zelo obširno, a težko pregledno, ker je mnogo svojih slik preslikal in je večina od njih razstresena pri raznih lastnikih. V njegovem umetniškem razvoju ni ostrih zarez, vendar pa je moč njegovo delo razčleniti v tri stilne periode: a) stil naturalističnega impresionizma; b) stil realističnega impresionizma; c) stil barvnega impresionizma. Po početkih Jakopičevega

ANGLEŠKI VOJAKI PREISKUJEJO HIŠE V TUNIZIJI

Angleški vojaki so vodili po zasedbi mest preiskave od hiše do hiše, v katerih so se tujtami skrivali Nemci in Italijani. Slika kaže tak prizor v mestu Enfidaville po zasedbi.

slikarskega dela, je bilo v slovenski javnosti malo umevanja za njegovo težnjo, kritika je deloma ostro obsodila njegovo "monstrozno modernost". Na drugi razstavi v Ljubljani leta 1902 se ni prodala niti ena slika več, in ocene so bile splošno neugodne. Odločilnega pomena za poznejše boljše razmere javnosti do impresionistov je bil zagovor nove umetnosti po Ivanu Cankarju, po Ivanu Prijatelju, zlasti pa uspeh razstav na Dunaju in v Beogradu. Odtlej se je splošna nenaklonjenost spreminjala v občudovanje in umetnostna poročila so čedalje bolj označevala Jakopiča kot velikega mojstra impresionizma in vodnika tedanje umetniške generacije.

Jakopič je razven z lastnim umetniškim delom tudi drugače bistveno posegel v slovensko umetnostno kulturo. Z lastnim umetnostnim paviljonom je ustanovil prvo središče naše umetnosti, utemeljil kontinuiteto javnih razstav in ustvaril prvo stalno vez med slovenskim občinstvom in umetnostjo. Jakopič je priredil leta 1910 prvo zgodovinsko razstavo slovenskega slikarstva. S polno zavestjo o nacionalni važnosti svojega prizadevanja, je sodeloval pri oblikovanju slovenskega značaja moderne umetnosti:

"Za nas je samo ena pot — otrešimo se tujega vpliva ... Ne bodimo oskrbniki, hlapci tujega bogastva, ampak postanimo gospodarji svojega, četudi skromnega posestva."

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

in znamke. S tem bo pomagano dotičnemu samemu, kakor tudi naši vladi, ki potrebuje ogromne vsote denarja za nadaljevanje voje do končne in popolne zmage.

U. S. Treasury Department je za vsako narodnost določil po enega ali več zastopnikov, ki skrbijo, da dotična narodnost ne zanemari svoje državljanske dolžnosti, temveč da v čim največjem številu kupuje vojne bonde in znamke. Za Slovence v Milwaukee in West Allisu ter okolici je Treasury Department določil podpisano. Vodi se torej račun za vsako narodnost. Tega se vse narodnosti zavedajo in zato pridno agitirajo in tudi pridno kupujejo bonde in znamke. Ali bomo Slovenci zadnji med njimi?

Da pa bomo milwauski Slovenci dobili popoln kredit za število bondov, ki smo jih zadnji čas kupili, oziroma, ki jih bomo kupili v bodočnosti, so pa vsi rojaki in rojakinje naprošeni, da se pri meni zglašijo za nakup, ali pa da me saj obvestijo, če so kupili kje drugje, da bom tako mogla na pristojnem mestu zahtevati zaslužen priznanje za našo narodnost. Če mi Slovenci sami ne bomo skrbeli za svoje dobro ime in ga varovali, potem ne pričakujemo, da bo to kdo drugi storil za nas! Ta stvar je resna in zato je potrebno, da vsi sodelujemo!

Predsednica odbora za vojne bonde je Mrs. Josephine Schlossar, pomožni predsednici pa sta Mrs. Mary Floryan in Mrs. Mary Petrich.

Za Milwaukee so v tem oboru John Tisel, Ignatius Gorenc, Alvin Gloyek in R. Staut, — za North Milwaukee pa John Versnik.

Prosim ostala društva, da izberete in pošljete svojo osebo, ki bo kot Committee man zastopala in delala za prodajo vojnih bondov, k podpisani.

Josephine Schlossar.

ODDA SE V NAJEM

slovenski družini 6 sobno stanovanje, zraven Douglas parka, 1260 So. Fairfield Ave., Chicago Tel. Lawndale 8038.

KRIŽEM SVETA

— London, Anglija — V angleškem parlamentu je te dni poročal Harold Balfour, podtajnik oddelka za zračno vojsko, da so angleški letalci tekom meseca maja zmetali na nemška mesta nad 12,500 tonov bomb vseh vrst. Napovedal je, da napadi se bodo večali vsak dan.

— Washington, D. C. — Mornariški tajnik, Frank Knox navaja v svojem poročilu, da ameriška mornarica šteje nad 1,400,000 mož, ki služijo vse križem sveta pri mornarici Uncle Sama.

— London, Anglija. — Tekom šest mesecev od 1. novembra pa do 1. maja so angleški premogarji 308 krat ustavili delo, radi sporov za večje plače in druge slučaje. Ta prekinitvenja so povzročila, da je dežela zgubila 213,990 ton premoga.

— London, Anglija. — Belgijski kardinal Joseph van Roey, je izjavil te dni v svojem govoru, na nazijski poraz v Rusiji in v Afriki, daje zatiranim belgijskim ljudem novo upanje za boljše bodočnost. Kardinal je izrazil simpatije starem in družinam, katerih sinovi in hčere so bile odvedene na prisilno delo v Nemčijo.

DOGODBICE

Tristan Bernard ima prijatelja, ki živi samo od tega, da si pri drugih izposoja denar. "Bernard", je dejal nekega dne pisatelju, "poročiti se mislim in potrebujem 5000 frankov. Ali mi jih lahko posodiš?" Pisatelj mu jih da in ga spremi do vrat. "Zavoljo tega pa res ni potrebno, da se poročiš!" je zaklical še s stopnic za njim.

Neki študent Roberta Bunsena je nekega dne eksperimentiral v laboratoriju in je vprašal učenjaka: "Kaj ne, gospod tajni svetnik, če dodam tekočini v tej reagenčni cevki to mešanico, ki sem jo pridelal sam, tedaj dobim pokalno živo srebro?" Bunsen si je ogledal najprej delo bodočega kemika, potem je pogledal mirno njega samega in je odgovoril lakonično: "Vi ne več."

SPREJEMAMO DEKLETA IN ŽENE

(poročene ali samske, 18 do 45 let) ni treba, da bi bile izveščane

Za delo v naši moderni svetli in sončni tovarni. Ni vam treba nobene izkušnje. Če bo potrebno, bomo vsako izučili sami in ji plačevali tudi za dobo učenje.

Dobra plača že v začetku

Pri nas dobite dobro začetno plačo in ugodne delavske pogoje, s priliko za napredovanje. Sedaj je na razpolago dnevno kakor tudi nočno delo in sicer neposredno OBRAMBNO kakor tudi civilno delo.

Blagovolite priti k nam

med ponedeljkom in soboto od 7. ure zjutraj najprej pa do 6. ure popoldne.

OLSON RUG CO.

2800 North Pulaski,

Chicago, Illinois

PRVI SLOVENSKEGA POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

LOUIS J. ZEFRAN

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. — Mrtvalna kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

Ustavi srbečico tako!

Braxton Paste tudi takojšnjo pomoč za srbečo kožo, koristno za zdravljenje "Athletes foot", garje, "brivsko srbečico", mozolje in druge manjše motnje na koži. Braxton Paste je zelo zdravilno mazilo, ki je brez duha, ne umaže, lahko uporabljivo in ne potrebuje obvez. To je formula nekega čilcaškega lekarnarja z 20 letno izkušnjo. Pošljite en dolar na Braxton Co., 322 So. Clark St., Dept. A, Chicago, Ill. in en lonček se vam bo poslal po poštne povzetju. Denar se vrne, ako ne bo popolnoma zadovoljivo.

DR. H. M. LANCASTER

Dentist

2159 West Cermak Rd.

(ogel Leavitt St.)

Telefon Canal 3817

CHICAGO, ILL.

DR. JOHN J. SMETANA

Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST

1801 So. Ashland Avenue

Tel. Canal 0523

Uradne ure: vsak dan od 9

zjutraj do 8:30 zvečer.

STALNO DELO SEDAJ IN PO VOJNI

Rabimo može in žene

Čisto tovarniško delo. Nobene izkušnosti ni potreba, mi bomo vas naučili. Ponočno in podnevno delo. Počitnice s plačo. Dobra bodočnost v potrebni industriji. Vprašajte na 2425 So. Rockwell Street, Chicago, Illinois. (2x)

ZA MALO CENO

si lahko kupite za samo \$5,450.00 zidano hišo s sedmi-mi renti in trgovino spredaj v dobrem stanju. Na naslovu 1448 W. 18th Str., med Amer. Bohemian Hall in Laflin Street. Najemnine nosijo \$56.00 mesečno brez trgovine. Oglašite se na 2314 So. Ridgeland Ave., Berwyn, Ill., ali kličite Berwyn 2169. (8x)

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj — Poslovenil — Al. Benkovič

Starec in knez sta šla k mlinu. "Glej na kolo, knez, a jaz bom šepetal." Starec je legel na zemljo in, še vedno tresoč se od strahu, pričel šepetati neke besede. Knez je gledal pod kolo. Minilo je nekaj minut.

"Kaj vidiš, knez?"

"Vidim, kakor da se vsipajo biseri, kakor da se blešče cekini."

"Bogat boš, knez, najbogatejši boš v Rusiji!"

Vjazemski je vzdihnil.

"Še glej, knez, kaj vidiš?"

"Vidim, kakor da bijejo sablje druga ob drugo, med njimi pa kakor zlate svetinje."

"Srečo boš imel na vojni, bojar, srečo v carski službi. Samo še pogledaj, pogledaj in povej, kaj vidiš?"

"Sedaj se je naredila tema, voda se je je skalila. A sedaj se rdeči, pordečila se je kakor kri. Kaj to pomeni?"

Mlinar je molčal.

"Kaj to pomeni, starec?"

"Dosti je, knez. Predolgo ni dobro gledati; pojdiva!"

"Zdaj se vlečejo škrlataste niti kakor krvave žile; kakor da se odpirajo in zapirajo klešče; kakor..."

"Pojdiva, knez, pojdiva, dosti je!"

"Počakaj!" je rekel Vjazemski in odri mlinarja "glej, kakor da teče zobata žaga naprej in nazaj in izpod nje brizga kri!"

Mlinar je hotel potegniti kneza proč.

"Počakaj, starec, slabo mi je, členki me bole. Oh, boli!" Knez je sam odskočil. Zdelo se je, da je razumel svojo prikazen.

Dolgo sta molčala. Nazadnje je rekel Vjazemski:

"Vedeti hočem, ali ona ljubi drugega?"

"Ali imaš kako njeno stvar pri sebi, bojar?"

"Glej, to sem našel pri vratih."

Knez je pokazal mlinarju moder trak.

"Vrzi ga pod kolo!"

Knez ga je vrzel.

Mlinar je potegnil iz nedrija glinasto posodico.

"Pij!" je dejal in jo ponudil knezu.

Knez je popil. V glavi se mu je zavrtelo in oči so mu otemnele.

"Poglej sedaj, kaj vidiš?"

"Njo, njo!"

"Samo?"

"Ne, ne samo! Dva sta; z njo je rusolas mladev v bagrenem kaftanu, a oblička mu ne vidim... Čakaj! Glej, zlivata se v eno... vedno bliže in bliže... Prekletca! O... Preklet bodi, čarodej, bodi preklet, preklet!"

Knez je vrzel mlinarju pest novcev, odtrgal od drevesa uzdo svojega konja, skočil v sedlo in po gozdu so zazvenele podkve. Potem je peketanje umolknilo v daljavi in samo kolo je šumelo ter se vrtelo dalje.

4. Družina Andrejevič in njegova žena.

Ko bi se mogel čitatelj preseliti za tri sto let (Ta roman je prvič izšel leta 1861 v "Ruskem Vestniku") nazaj in ako bi se z visokega stolpa ozrl po takratni Moskvi, bi videl, da je bila sedanji malo podobna. Bregovi reke Moskve, Jauze in Neglinne so bili pokriti z množico lesenih hiš s skodlastimi in slamnatimi strehami, ki so v teku časa večinoma počrnele. Med temi temnimi strehami so se ostro črtali, belili in rdečili zidovi Kremļa, Kitajgoroda in drugih utrdb, ki so bile nastale v teku zadnjih dveh stoletij. Množica cerkva in zvonikov je dvigala svoje glave proti nebu. Kakor velike zelene in žolte maroge so se kazali med domovi gosti gozdičji in z žitom obsejane njive. Preko reke Moskve so držali prožni in živi mostovi, ki so se močno tresli in se potapljali pod vodo, kadar so šli preko njih vozovi ali jezdec. Na Jauzi in Neglinni so se vrtela mnogoštevilna mlinska kolesa, drugo poleg drugega. Ti

gozdičji, polja in mlini sredi mesta so delali takratno Moskvo zelo slikovito. Posebno prijeten je bil pogled na samostane, ki so bili videti s svojimi belimi vrtovi in pisanimi ter pozlačenimi stolpi kakor cela mesta zase.

Nad vso to množico cerkva in hiš so se ponosno dvigale kremelske cerkve in pred kratkim zgrajena cerkev Marije Pomagaj, kateri je Ivan pred nekaj leti položil temelj v spomin zavzetja Kazani in ki jo sedaj poznamo pod imenom Vasilja Blaženega. Veliko je bilo veselje Moskvčanov, ko so končno podrli odre, ki so zakrivali to cerkev, in ko se je cerkev pokazala v svojem čarobnem lesku, blesteča v zlatu in barvah in očarujoča oko s svojimi raznovrstnimi okraski. Dolgo ni nehala ljudstvo občudovati umetnega stavbarja, hvaliti Boga in slaviti carja, da je dal pravoslavim doslej nepoznato lepoto. Tudi druge moskovske cerkve so bile lepe. Moskvčani niso štedili rubljev in truda za okrasitev hiš božjih. Povsod je bilo videti drage barve, zlato in velike zunanje ikone v naravni velikosti. Pravoslavni so radi krasili hiše božje, zato pa so se malo zmedli za vnanost svojih domov; njih bivališča so bila skoro vsa zgrajena trdno, a preprosto iz smrekovih ali hrastovih tramov, ki niso bili z deskami obiti, po starem ruskem pregovoru: hiše ne delajo lepe ogli, ampak pirogi (kolački).

Samo dom Družine Andrejeviča Morozova na bregu reke Moskve se je odlikoval s posebno krasoto. Hrastovi trami so bili vsi ravni in okrogli: na vogalih na škarje spojeni; hiša je imela tri stane, ne vstevši gornjih izb. Pristrešje nad glavnim vhodom je bilo podprto s širokimi zvitimi stebri, z rezbami okrašenimi. Oknice so bile umetno poslikane s cvetkami in ptici in okna niso spuščala v izbe svetlobe božje skozi motne bikove mehurje, kakor je bilo to v navadi pri večini moskovskih hiš, marveč skozi čisto in prozorno sljudo. Na širokem dvorišču so stale kolarne, stanice, sušilnice, golobnjak in poletna utica bojarjeva. K hiši se je naslanjala z ene strani kamenita hišna cerkev, z druge prostran vrt, ograjen s hrastovim plotom, izza katerega se je dvigala gugalnica, ki je bila tudi vsa posejana z vzorci in slikarjami. Skratka: dom je bil postavljen rodni v slavo. Sicer pa ga je bilo vredno komu graditi!

Bojar Družina Andrejevič je bil zastaven človek, neupogljivega značaja; kljub svojim starim letom se je pred kratkim oženil z eno izmed prvih moskovskih krasotic. Vse se je čudilo, ko ga je vzela dvajsetletna Helena Dmitrijeva, hči oholničega (Oholničij — visok pridvorni čin) Pleščejeva-Očina, ki je bil padel pod Kazanjo. Takega ženina ji niso izbirale moskovske snubačice. A Helena je bila že v pravi starosti, brez očeta in matere; in dekliska krasota ji je bila zaradi nedostojnih navad carskih ljubljencev bolj v nesrečo, nego v veselje.

Ko se je Morozov oženil s Heleno, je postal njen zaščitnik, in vsak Moskvčan je vedel, da ni varno razžaliti žene, katero je vzel v svoje varstvo bojar Družina Andrejevič.

Mnogo carskih ljubljencev si je pred njeno poroko prizadevalo, da bi se prikupili Heleni, a nihče si ni prizadeval bolj, nego Afanazij Ivanovič Vjazemski.

Pošiljal ji je dragocene darove, v cerkvi se je nastavljal njej nasproti, na splašnem konju je jahal pred njenimi vrati in v boju s pestmi se je boril s celo vrsto.

A ni imel sreče Afanazij Ivanovič! Snubačice so mu prinašale darila nazaj in kadar ga je Helena srečala, se je obrnila od njega.

(Dalje prih.)

SLOVENSKA ŽENSKA ZVEZA

Ustanovljena 19. dec. 1926
v Chicagi, Ill.

Inkorporirana 14. dec. 1927
v državi Illinois

Duhovni svetovalec—Spiritual Advisor
Rev. Milan Slaje,
1709 E. 31st St., Lorain, Ohio.
Glavni Odbor—Supreme Committee
Predsednica—President
Mrs. Marie Prislend,
1034 Dillingham Ave., Sheboygan,
Wisconsin.
I. podpreds.—First Vice-President
Mrs. Frances Rupač,
19303 Shawnee Ave., Cleveland, O.
II. podpreds.—Second Vice-President
Mrs. Mary Coghe,
4517 Coleridge St., Pittsburgh, Pa.
III. podpreds.—Third Vice-President
Mrs. Mary Shepel,
5 Lawrence St., Ely, Minn.
IV. podpreds.—Fourth Vice-Pres.
Mrs. Frances Raspet,
305 Spring St., Pueblo, Colo.
V. podpreds.—Fifth Vice-President
Mrs. Mary Kocjan,
6 Ash St., Calumet, Mich.
Tajnica—Secretary
Mrs. Josephine Erjavec,
527 No. Chicago St., Joliet, Ill.
Blagajničarka—Treasurer
Mrs. Josephine Muster,
714 Raub St., Joliet, Ill.
Nadzornice—Auditors
Mrs. Mary Tomazin,
902 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Mrs. Mary Otoničar,
1110 E. 66th St., Cleveland, O.
Mrs. Mary Smotz Lenich,
609 Jones St., Eveleth, Minn.
Glavni Odbor—Supreme Committee
urednica in upravnica "Zarje",
Prosветni odsek—Educational Com.
Mrs. Albina Novak,
1135 E. 71st St., Cleveland, Ohio.
Mrs. Frances Ponikvar,
1030 E. 71st St., Cleveland, Ohio.
Mrs. Frances Susel,
726 E. 160th St., Cleveland, Ohio.
Mrs. Anna Petrich,
2178 Burton St., Warren, Ohio.
Mrs. Emma Shimkus,
717 Fifth St., La Salle, Ill.
Svetovalni in porotni odsek—Advisory
Board
Mrs. Agatha Dezman, predsednica
649 So. 29th St., Milwaukee, Wis.
Mrs. Anna Kamen,
P. O. Box 767, Forest City, Pa.
Mrs. Rose Jerome,
214 Grant Ave., Eveleth, Minn.
Mrs. Agnes Mahovich,
9525 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Mrs. Olga Mirkovich,
2348 N. W. Roosevelt St.,
Portland, Ore.
Namestnica nadzornicam:
Josephine Seelye,
1232 Addison Rd., Cleveland, Ohio.

NOVI ODBOR SLOV. ŽENSKE ZVEZE

Na konvenciji Slovenske
Ženske Zveze v Pittsburghu,
Pa., vršili se 16.—19. maja, se
je izvolil sledeči odbor:

Duhovni svetovalec, Rev. Mil-
lan Slaje, Lorain, Ohio.

Glavna predsednica, Marie
Prislend, Sheboygan, Wis.

I. gl. podpredsednica, Fran-
ces Rupert, Cleveland, O.

II. gl. podpredsednica, Mary
Coghe, Pittsburgh, Pa.

III. gl. podpredsednica, Ma-
ry Shepel, Ely, Minn.

IV. gl. podpredsednica, Fran-
ces Raspet, Pueblo, Colo.

V. gl. podpredsednica, Mary
Markezich, So. Chicago, Ill.

Glavna tajnica, Josephine
Erjavec, Joliet, Ill.

Gl. blagajničarka, Josephine
Muster, Joliet, Ill.

Nadzornice: P r e d s e d n i c a,
Mary Otoničar, Cleveland, O.

II. Mary Lenich, Eveleth,
Minn.

III. Pauline Ozbolt, Chicago,
Ill.

Svetovalni in porotni odsek:
Frances Susel, predsednica,
Cleveland, Ohio.

Anna Kameen, Forest City,
Pa.

Ivanka Zakrajsek, New
York City, N. Y.

Mary Kopach, Milwaukee,
Wis.

Rose Jerome, Eveleth, Minn.

Prosветni Odsek: Albina No-
vak, Urednica Zarje.

Anna Petrich, Warren, Ohio.

Gladys Buck, So. Chicago,
Ill.

Namestnice v nadzornem od-
boru: Mary Marinko, Cleve-
land, Ohio.

Anna General, Keewatin,
Minn.

Na splošno zahtevo je bil
sprejet novi red B, v katerem
razredu se bodo lahko zavarovale
vse članice od 14. do 50.
leta. Posmrtnina je pa od
\$150.00 do \$300.00 sorazmer-
no s starostjo članice.

Ko je bila Zveza ustanovljena
pred 16 leti je bil določen
mesečni assement le 25 centov,
brez Zarje. Toda ker je bilo po-
trebno imeti svoje lastno glasi-
lo ako se je hotelo da Zveza na-
preduje, se je pričelo tiskati
Zarjo in pozneje se je celo kri-
lo deloma tudi stroške konven-

cije. Asessment pa je kljub temu
ostal isti.

Kakor vse drugo je tudi da-
nes tisk dražji in potrebno je
bilo storiti nekaj, da bi ne trpel
ta sklad. Konvencija je uvidela
potrebno da zviša asessment, da
se s tem pokrije stroške glasila
in pa da se nabere konvenčni
sklad, ki bo kril vse stroške
glasila, in pa da se nabere kon-
venčni sklad, ki bo s tem kril
vse stroške prihodnje konven-
cije.

Odslej naprej se bodo spreje-
male tudi žene in dekleta vseh
narodnosti belega plemena, sa-
mo da so zdrave, in dobre ka-
toličanke. V pravilih je pa na-
vedena posebno točka ki dolo-
ča da morajo biti vse glavne
odbornice Slovenke ali Hrvatice.
Na ta način si je SZZ zasu-
gurala, da bodo vedno v rokah
našega naroda.

Nova pravila pridejo v velja-
vo s 1. julijem. Enako tudi no-
vi razred za članstvo. Višji
asessment in vse kar je z njim v
zvezi stopi v veljavo 1. janu-
arja 1944.

Prihodnja konvencija se vrši
čez tri leta v Indianapolis, Ind.

Drage Slovenke in Hrvatice!
Zdaj imate lepo priliko pristo-
piti k naši Zvezi, kjer za maj-
hen asessment prejmete precej-
šnjo pogrebno zavarovalnino in
dobite vsak mesec glasilo Zar-
ja, ki je po zatrdilu mnogih
članic vredna vsega asessmenta.

Poleg tega pa spadate k ženski
organizaciji, ki se bori na vse
strani za naš ugled in ki pred-
stavlja skupno moč organizira-
nih Slovenk v Ameriki.

ZVEZIN DAN

Vsem članicam in čitateljcem
se naznanja, da bomo letos
zopet obhajale Zvezin dan v
Lemontu, pri Mariji Pomagaj,
dne 25. julija. Slavnost bode
enaka kot prejšnja leta, radi
tega se vse rojake in rojakinje
vabi na to božjo pot, da jo obiš-
čete vsaj enkrat na leto, na
Zvezin Dan. Kaj več o tem pri-
hodnjič.

Najlepše pozdrave vsem čla-
nicam in Slovenkam,
Josephine Erjavec.

Poročajte takoj o vseh do-
godkih v "A. S.", ki se dogode
v vaši naselbin!

Društvo sv. Jožefa

ŠT. 100, K. S. K. J., CLEVELAND, (Collinwood) OHIO

Društvo zbora vse tretje četrtke v mesecu v Slovenskem
domu na Holmes Ave. ob 7:30. Ako se niste član tega največ-
jega društva v Ameriki, se vas opozarja, da se takoj vpišite dokler
niste se prestari.

V društvu se sprejemajo moški in ženske v starosti od 16. do
60. leta. V mladinski oddelcih pa takoj po rojstvu in do 16. leta.
Poleg izredno velikih podpor za najmanjše prispevke, goji
društvo tudi razne vrste športa za mladino.

Predsednik John Pezdire, 14904 Pepper Avenue,
Tajnik Joseph Ferra, 444 E. 152nd St., Cleveland, Ohio.
Zdravniki: Dr. Skur, dr. Perga, dr. Stanny in dr. Opalkar.

J. M. Trunk

Zdaj, ko je toča potokla v
Afriki, se dvigajo v novih upih
glave takih, ki ječijo pod na-
zijsko peto. Nekaj je začelo
vreti in šumeti med Francozi,
Belgijci, Holandci, Norvežci...
v Jugoslaviji je vrel kar na-
prej. Aliiranci bodo prišli, pot
je zdaj malo bolj odprta, upaj-
mo vsaj, da bodo prišli, siliti in
dregati pa nihče ne sme. Iz
Londona kličejo Francozom,
Belgijcem, Holandcem... po-
čakajte še, ni še čas, nismo še
vsega pripravili, škoda je moči
in življenja! Vrlo pameten tak opo-
min, dokler na udar ni še vse
pripravljeno.

Vsaj za Slovence pa ni take-
ga opomina. Nasprotno. Baje
kličejo iz Moskve Slovence:
udarite, udarite kar zdaj, udar-
jajte neprenehoma, brez odne-
hanja. Tako udarjanje pa je
zvezano z mnogimi žrtvami,
ker glave Slovencev padajo ka-
kor trava pred koso.

Vidim nekaj neke jeze, da
nihče Slovence ne pove, naj
počakajo, da pride čas, in Slo-
venci smo palčki in vsako gla-
vo nujno potrebujemo. Prav
pametna jeza, če je jeza kdaj
pametna.

Jeze jaz ne maram, za vsako
slovensko glavo pa je tudi me-
ni. Gledam pa malo tudi na-
prej. Recimo, da bi nameravali
udar ne imel uspehov, kakršnih
pričakujejo zasužnjeni, in re-
cimo, da bi Slovenci ne poslu-
šali glasov iz Moskve, ako pri-
hajajo od tam. Recimo tako,
recimo, da bi bil pri čakanju
uspeh klavrn. Ali ne bo dosti
glasov v tem in takem slučaju,
ki bodo silno glasni, da bi imeli
tudi Slovenci udariti in udarja-
ti, in ker so čakali, ni bilo uspe-
hov? Udarjanje je lahko ne-
spametno, žrtve nesmiselne,
enako pa je lahko tudi čakanje
usodepolno, in bi pri neuspehu
tvorilo predmet hudega očita-
nja, čemu da so čakali, ko je bil
glas iz Moskve, da naj udarijo.
Ker je pa dosti jeze, ko bi ime-
li biti vsaj več pameti, pa su-
mim, da jeza prihaja bolj radi
tega, ker prihaja roba iz Mos-
kve, in na Moskvo so neki jezni,
naj potem Moskva pravi: uda-
rite, ali naj pravi: počakajte!
Moskva mnogim na noben na-
čin ne gre v glave.

Ko so prišli Amerikanci v
Afriko, pa so bili še daleč proč
od Nemcev, jih je baje hudo sr-
bela, da se z Nemci spopadejo.
Dobri vojaki pač, ko jih tako
srbi borba, in to je končno na-
men vojaka. Prilika je prišla
prej kakor so sami pričakovali.
Nemci so napadli. Saj ste čitali.
Well, ni bilo najbolje, tudi o
tem ste čitali. Ampak Ameri-
kanci so le kerli, ker so se na-
učili, ko je bilo nekaj krvavih
glav, in zdaj je šlo izbornu,
prav Amerikanci so se skazali.

Vidim, da se Amerikanci po-
hvaljajo, da je njih orozje ena-
kovrstno z nemškimi. Zmajam z
glavo. Borba bo še huda, ker
Nemec se nikoli ne bo udal, in
orožje bo moralo biti bolje, ne
le enakovrstno. Morda je že
zdaj tako pri zrakoplovstvu, in
zrakoplovi so postali prvo oro-
žje, dasi drugo še ni izgubilo po-
mena. Glave kvišku, amerika-
nski fantje so fantje od fare!

Iz Italije prihajo vesti.
"Kralj da odstopi, Umberto da
bo prišel na prestol, Mussolini
da bo moral iti..." Vse je po-
dobno, kakor je tam, ko stopi
sosed med vrata, pa pravi so-
sedi: "Ali ste slišali?"

Italijani se bodo znali zmuz-
niti, v tem so stari mojstri, re-
cimo, izborni diplomati, kakor
skozi vsa tisočletja. Slovenci
morajo biti pri tem v prvi vrsti
na straži, ker slovensko, ozem-
lje bo Lah pustil le, kadar ga

bo moral. Kdo naj ga odžene,
kdo naj ga prisili, in le sila,
moč bo pomagala? Slovence
sam zoper take zvite lišjake?
Slovenec se je treba ozreti po
sili, ki bo Italijane prisilila, da
pustijo slovensko ozemlje, in
enako tudi Hrvatom, ako ne
operirajo le z mešto, kakor ope-
rirajo vsaj pod Paveličem.

Danes se borijo zoper Itali-
jane, ker Italijan bo tudi le od-
nehal, kadar bo prisiljen, am-
pak bojim se, da bodo jutri Ita-
lijanom stiskali roke, ker teh
lišjakov ne poznajo dosti. In
enako utegne biti tudi pri Nem-
cih, če bodo rokavice na rokah.
Smo doživeli to robo.

Vidim razpravo o pouku v
amerikanskih in sedanjih ru-
skih šolah. Za način poučeva-
nja gre, ne za vsebino, niti ne
za vzgojo v šolah. Vsaj o vzgo-
ji vidim dosti jamranja celo v
krogih v Ameriki, ki so za ame-
rikansko šolo drugače z dušo
telom. Obseg pouka je baje v
ruskih šolah obširnejši, in da v
amerikanskih šolah ni preobši-
ren, je neovrgljivo dejstvo, saj
sem našel sam na kroge, ki se
ponašajo z akademično šolo, pa
so v svojem edinem jeziku, v
angleščini, hudo slabo podko-
vani.

Ampak ne kamna na ameri-
kanske šole. Ako se zdaj nekaj
pripravlja, da bodo šli pouče-
vat Evropo, je tudi meni zelo
po volji, saj nauka in poučeva-
nja nikoli ne more biti preveč,
in pri evropskih mojih šolah mi
taki, ki niso hodili v tiste šole,
predbacivajo, da me šole niso
izvlekle iz korščine. Fant, bo-
di pri presojenju šol previden!

Omenjena razprava / hvali
obe šoli, amerikkansko in seda-
njo rusko; razlika je menda le
v tem, da čika amerikkanska šo-
la na razvitek individualnosti v
šolarju, ruska pa na neko ko-
lektivno smer, kako pripraviti
vse šolarje za namen sposobne.
Amerikkanski individualizem je
prišel do uspehov, ruski kolek-
tivizem pa tudi ni brez uspehov.
Amerikkanski inženjer je šel v
Rusijo, ko so postavljali tam
Magnetogorsk. Nad pet let je
bil tam in opazoval in videl. Na
delo so prihajali kirgizki in
bakiški pastirji, fantje brez
vsake šole, niti kladiča še niso
videli. Sprva je šlo šper. Hoditi
so pa morali fantje po večerih
v šole, biti pri kolektivnem po-
uku, in sam Amerikanec se je
čudom čudil, ker v nekaj letih
so ti pastirji postali inženirji
najboljše vrste.

Ako se zanimate, čitajte sa-
mi v majski številki mesečnika
"The National Geographic Ma-
gazine", kaj piše tam o ruskih
šolah in še o marsičem v seda-
nji Rusiji ta amerikkanski in-
ženir, John Scott.

Ni treba hoditi v Rusijo sa-
mole po — kri! Kaj, ko bi v
Rusiji vstajalo novo življenje?
Ali se bojite novega življenja,
ker se je porodilo s krvjo? V
nekih obrisih se prikazuje to
novo življenje, obrisi so pove-
zani s krvjo, ker novo življenje
je prišlo iz revolucije, ampak
brez krvi še ni bilo nobene re-
volucije. Ker je življenje novo,
iz tega še nikako ne sledi, da bi
ne bilo pravo življenje. Ameri-
ka hoče iti učiti Evropo. Hm?
Skoroda sodim, da se bo mo-
rala Amerika učiti, ne od Ev-
rope, lahko pa od — Rusije.
Nič rusofilstva!

POSLUŠAJTE

jugoslovanski radio pro-
gram, ki se oddaja vsako ne-
deljo od 9. do 10. ure jutraj
preko radio postaje WGES v
Chicagi. —